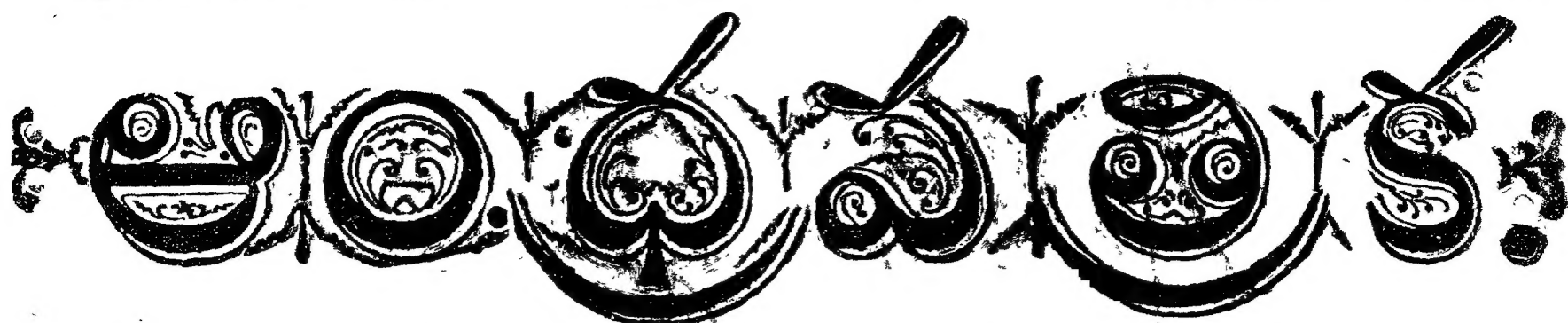

Register No. M. III8.

Post Box No. 212.

విడివత్తక 1-8 0-1-0

Telephone No. 544.

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 11 } చెన్నపట్టణము 1924 వ సం॥ జూలై నెల 2-వ తేది బుధవారము } No. 79
సంపుటము ౧౧ } శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, శ్వేతమాస అమావాస్య 3౦. } సంచిక 2౯

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

కొన్ని గొప్పవారితో వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ

తలనొప్పిల మూనును, బాముపుపోట్ల బాపును,
చర్మపు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాఱును.
తగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు సంజీవివంటిది

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి 0.10-0; డజను 1-కి 6.4-0

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టిపేటి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

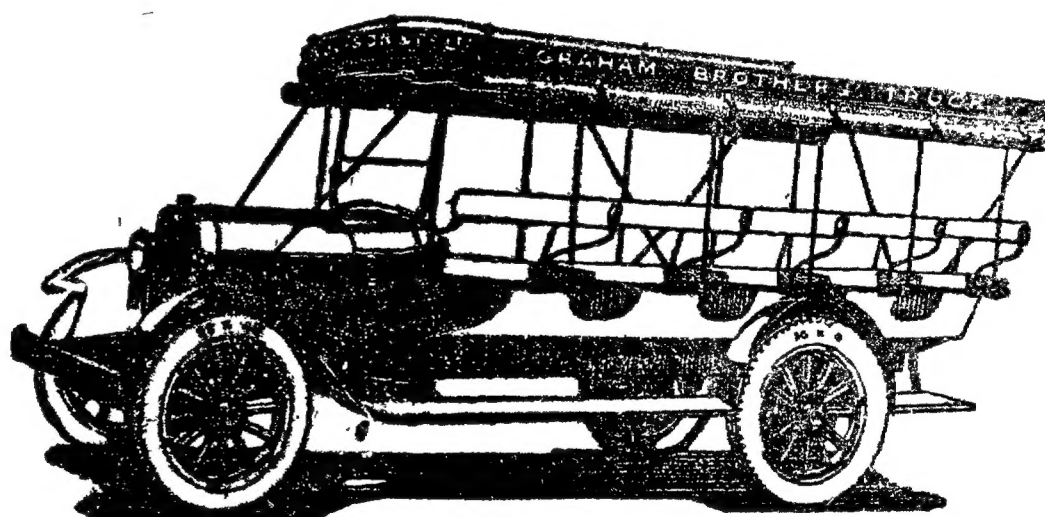
ఈ బస్సు

స్వంతదారుడు ప్రతియొక్కడును

దక్షిణహిందూదేశమునందు

అనేక వేలరూప్యముల లాభమును

గడించుచున్నాడు.

ది డాడ్లి గ్రహము 1 1/2 టన్ బస్సు

ఇదివరలో సరపరా చేయబడుచున్న వాటి కంటెను ఎక్కువ ఆర్డరులు వచ్చుచున్నవి.

ప్రస్తుతము తక్షణమే యివ్వబడును.

3

డాడ్లి గ్రహము మేలైన విశిష్ట
గములను మావద్దనుడియే
కొనుడు.

అడిసన్ అండు కో., లిమిటెడ్.,

విశిష్టగముల విశ్వా అభివృద్ధి
గాగలదు.

ADDISON & Co., Ltd.,

BANGALORE.

TRICHINOPOLY

MADRAS.

T. STANES & Co., Coimbatore.

GEORGE OAKES, Ootacamund.

జాన దీపిక

ఇది చుట్టవలయు మైన తెలుగుపత్రిక. భగవద్విషయముందు భక్తి శ్రద్ధలుగలవారికెల్లరకు నుపయుక్తముగానుండును. ప్రతిగ్రంథాలయమునందును పఠనముచేయునందును ఉండవలసి నది. భక్తిజ్ఞాన కర్మచూర్ణములందలి నూత్నవిషయముల చర్చించుచు, మహాబుద్ధులచరిత్రలు, ఆర్యవాక్యములు, ఆభ్యాసరహస్యములు మొదలగువిషయములతో నిండియుండును. సంవత్సరమునకు చందా రూ. 2-8-0 లు. ఆరుమాసములకు చందా రూ. 1-8-0 వలయువారు క్రింది చిరునామాకు వ్రాయవలెను.

మేడూరి శ్రీరామమూర్తి
జ్ఞానదీపిక కార్యాలయము, విజయనగరం.

ఇంద్రజాలమహేంద్రజాలము

ఈ ఆభ్యుదయగ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగవృద్ధి మాస్టరులు, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము మంత్రశాస్త్రము, భూతజైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి టెక్నికల్ తమాషాలు విచిత్ర వినివీదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవులతో సమాధియగుట, శరీరము లేని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిధారముగా నిట్టుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథములు చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని వెల 4-0-0 లు (211888-6 పి. ఆర్. జవార్దనం నాయుడు, బంగళా, గుంటూరుజిల్లా.

ఆంధ్రవ్యాయామ (క్రీడల) సంఘము

ఆంధ్ర హీనస్థి
దక్షిణ హిందూస్థానమునకు రాజధానియై తనగూర్చు చెన్నైపురి నగరమునందు, మన యాంగ్లము, ప్రభుత్వచాలనా కౌశలముచే చాల వెనుకబడియుండుటయే గాక, నగరవ్యా యామక్రీడలయందు కూడ, కడు హీనస్థితిలో నుండుట కడుహీ చనీయముగదా! నగరమందలి వైద్య, కళా, వ్యాయ, తదితర కళాశాల లన్నియు, మన యాంధ్రయువకులతో నిండియుండియు, కాదే క్రీడామర్మములయందు, ఆంధ్రదేశమునందలి రత్నముల వంటివారయినప్పటికి, వారందరు వెనుకబడి యుండుట కడ! వాత్సర్యము కలిగింపకపోదు.

మనవారల్లు వెనుకబడి యుండుటకు కారణము, శక్తి సామర్థ్యములు, వేర్వేరితనము లేకపోవుటచేగాక, వారు తమ యాత్మగౌరవమునందు తప్పు యభిప్రాయములు కలిగి యుండుటయే యని నా నిశ్చితాభిప్రాయము. మన యాంగ్లములకు సూతశాఖివామలయందు చొరవయు, ఆసక్తియు లేక, తమ శక్తిసామర్థ్యములయందు తమకే నమ్మకములేక, కూపస్థ మందాకములవలె, తమకే ప్రపంచకమని, తృప్తిపొందియుం డుటయే, నీ హీనస్థితి ముఖ్యకారణ మని చెప్పసామానియ చున్నాను.

నేను గడచిన పది, పండ్రెండు సంవత్సరములందు, వివి ధవ్యాయామక్రీడలయందు పాల్గొంటిని. నేను విద్యాభ్యాసము చేసిన పాఠశాలలయందు, కళాశాలలయందు, కెప్టెనుగా నుం డుటచేతను, ముఖ్యముగా, వాంధ్రదేశమునందు ప్రధానస్థాన మాక్రమించి, ఆఖిలభారత, చెన్నైరాజధాని, ఆంధ్రపగడాల, పోటీ పం దె ములందు విజయముల నొంది, అనేక వెండి గిన్నెలు, సువర్ణరజిత పతకములు గలుపొంది, పేరుగాంచిన రాజమండ్రి 'హాకెటింగ్ క్లబ్బు' నకు కప్తానుగాను, కార్యదర్శిగాను నుండుటచేత, వాంధ్రదేశము నందలి నానావిధ పోటీలయందు పాల్గొనుటయే గాక, ఆటల యందును, వ్యాయామక్రీడలయందును, మన యాంగ్లములకు నేర్పు శక్తిసామర్థ్యములను, స్వయముగా పరీక్షించుటకు నాకు చాల వీలు కలిగెను.

కాబట్టి మనయాంగ్ల లీ రాజధానియందే గాక, తదితర రాజధానులయందలి ప్రధానహిందూ వాంగ్లము నాటకాంధ్రతో సమానులనుటయే గాక, కొన్ని విషయములయందు వారిని మించిన వారు మనవారిలో నున్నారని చెప్పటకు నేనణుమాత్రము సందే హింపను. వారికి ప్రస్తుతమునందు గల లోటు యేమనగా, తన తరులతల నేకీభావముబూని సంఘముల నెలకొల్పకుండుటయు చొరవ లేకపోవుటయే గతించిన సంవత్సరములయందు నొక సంఘమును స్థాపించుటకు చేసినప్రయత్నము లన్నియు విఫలము లయ్యెను.

ప్రస్తుతము ఆంధ్రదేశమునందలి యాటకాంధ్రనందరను నొక్కటిగా చేర్చుటకు నొకసంఘము "ఆంధ్రవ్యాాయామ సంఘము" అనుపేర చెన్నైపురియందు నెలకొల్పబడుచున్నది. దీనియొక్క ముఖ్యోద్దేశము యాంధ్రదేశమునందలి పుట్ బాల, హాకి, టెన్నిసు, క్రికెట్టు, బాడుమింటను తదితరవ్యాాయామ క్రీడలయందలి యాటకుల నొక్కటిగాచేర్చి వలయు మూలధన మును సోగుచేసి, వివిధయాటలయందలి శ్రేష్ఠులైనవారిని పరీక్షించి ఎన్నుకొని ఈరాజధానియందును, యితర రాజధా నులయందును గల ప్రధాన పోటీపందెములకు పంపుటయే. సంఘమునందు చేరుటకు చంకా బహు స్వల్పము. ఆంధ్రోద్య మమునందు వాసక్తిగలవారును, పేరెక్కిన యాంధ్రభాషా మణులు చాలమంది గౌరవనీయస్థులుగా చేరుచున్నారు. గంఘ నిబుధనలు కొద్దికాలములో వెలువడును.

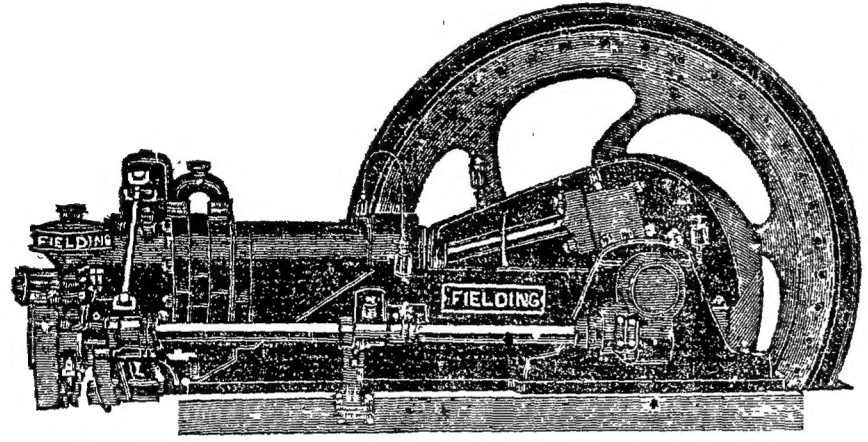
ఇప్పటికైనను మనయాంధ్రయువకులు, నాటకాంధ్రు, తమనిద్రలనుండి మేల్కొని, మూకీభావమునవలె మాయాద్యమ మునకు తోడ్పడి, సంఘమును తదితర సంఘములవలె మన యాంధ్రమాతయొక్క కీర్తికాంతిను ప్రకాశింపజేయుదు రని పూర్తిగా నమ్ముచున్నాము.

చేపాకుపోడు } ఏలూరి వెంకటేశ్వరరావు బి. ఏ.,
చెన్నైపురి } కార్యదర్శి.

"ఫీల్డింగు" ప్రసిద్ధి కెక్కిన న్యూట్రైపు కోల్డు వేపరైజరు క్విక్ స్టార్టింగు శమిడిశల్ క్రూడు ఆయిలు యింజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

ఈ ఏప్రిల్ తే 1 ది నుంచి ధరలు యింకను తగ్గించబడినవి.

సుమారు రెండే నిమిషములలో వేపరైజరు చల్లని స్థితిలో నుండగనే స్టార్టు కాగల ఈ యింజనులను కొనుటవల్ల అనేకలాభములను పొందవచ్చును. ఈ యింజనులకు క్రూడు ఆయిలు ఖర్చు, సాధారణమైన క్రూడు ఆయిలు యింజనులకు అయ్యే ఖర్చులో సుమారు సగముమాత్రమే అవును. అన్నిసైజులు యెప్పుడున్న స్టాకులో నుంచబడును. మీకు కావలసిన సైజులకు ఆలస్యముచేయక వెంటనే వ్రాయుడు.

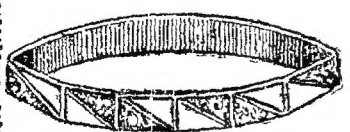
Telegrams:— Sole Agnts: D. L. Sastry & Co., Post Box No. 203
MACHINISTS 12, Thambu Chetty Street, MADRAS.

ఆకృత్యము! వెల స్వల్పము!! ఫల మధికము!!!
భారతీయ తరుణామృత ఆఫీసు - పామిడి
మా ఔషధములవల్ల గుణములేనిచో సొమ్ము వాప సిన్వబడును.
మా ఔషధములు ఉపయోగించువారికి, యాకను వైద్యులతో అవసర నుండదు.
కోగులకు, వికోగులకు చాలా మంచుగుణ మిచ్చును.

అమృత పాన సుగంధ చూరము:— దీనిని టీ కాఫీ కలె కాడ వలెను. ఈ వ్యాసిక కాలమునకు గల గు యిండ వేడిమిని, తగ్గించి కాంతవరసి, చలనను గలుగజేయు, అమృతహరిటిడి. ఇది మూత్ర వ్యాధులు, ఉష్ణ వాయువులు మొదలగు వాటిని తప్పక నిదుర్చుటయే గాక రక్తమాను శుభ్రపరచి, ఆకలిని హెచ్చించును, ఇతర పాక్షికాలలె జీవోగ్యునను చెడుపుడక కాదు, 10 రులములు గల డబ్బీ 1-కి ధర 0-10-0. జాస్తి ఖర్చు వేక. 8 కప్పలకువచ్చు పొట్టుము 1-కి అతా 1.
1. ది ఇండియన్ ఇండస్ట్రీజుల్ కంపెని లిమిటెడ్ నెం 10 యెస్ నెనేడు, మద్రాసు, 2. ఎ. రంగయ్యనాయుడు అందు బదర్న నెం. 18 బందరుబిధి మద్రాసు, 3. (వెనిజెన్ సి స్టోర్సు, 578, నై కావ్ ను కోడ్డు, తిలవల్లి క్లబ్బి, నుద్రాసు, 4. సి. కెంకయ్యశెట్టి అందు, బ్రదర్సు. ఇనుకాపెట్టె వ్యాపారం, 58, బ్రాడ్వే థురియు నె. 10. రెడ్డిరామన్నబిధి మద్రాసు. 5. ఆర్. పార్థసారధి శెట్టి, రాధాబాబు పోస్టాఫీసుయెడట, నైరాపేట, మద్రాసు.

ఆర్ధరు చిన్నదియైనను లేక పెద్దదియైనను మిక్కిలి శ్రద్ధతో చేయబడును

పట్టులుతీర్చిన డైమండుగాజులు

8 సూ.7 సవరములలో తయారగును జత 1 కి చేదారము గహా మజారి రు. 10.

బోలు చేతి గొలుసులు

4 సూ.8 సవరములలో తయారు చేయవచ్చును. తరుగుసహా మజారి జత 1 కి రు. 14

గెటి గొలుసులు

5 సూ.10 సవరముల వరకు తయారు చేయవచ్చును జత 1 కి మజారి రు. 10, 15 వరకు గలదు.

(8) 172 పుటలగుల అందమైన మా క్యాటలాగు, 1 కి ధర రు. 1-0-0.
ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ, నగలువర్తకులు, చై నాబాబుకోడ్డు, మదరాసు.

మహాత్ముని కారాగృహవాసము

కాన్సిక్లర్ వార్తల యందుండు

(ఎంగ్లండ్ లో)

9 వ అధ్యాయము

కాన్సిక్లర్లు ఆసియలోగల వార్తలను నియమించు వర్తకములను వెనుకటి అధ్యాయములందు వ్రాసియుంటిని. ఈపద్ధతి సరికావనియు, దుష్టమైనదనియు నాభిప్రాయము. కారాగృహధికారులకుగానూ ఈవిషయము తెలియును. జీతము లిచ్చి కారాగృహముల పరిపాలనమునకు కావలసిన ఉద్యోగుల నందరిని నియమించుట అసాధ్యమనియు, జీతము పుచ్చుకొని ధీనిచ్చేయువారితోపాటు కాన్సిక్లర్లు ఆసియ లుండక తప్పదనియు ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయము.

క్రిందటి అధ్యాయములో నేను నూచించిన సలహాను అమలుచేసె దుండుననిగాని ఈలోపము లంతమొందవు.

కారాగృహసంస్కరణము విషయమై ఈ అధ్యాయము నందు నేను వ్రాయలేదు. నాపై అధికారులుగ నియమింపబడిన కాన్సిక్లర్లు అధికారులను మాకును కలిగినసంబంధముల వివరించెదను.

బాంకరుగారు నేను ఎరవాడ ప్రధానకారాగారమునకు మార్చబడినపుడు ఒకవార్డు ఒకబర్దాసి మాకివ్వబడిరి. బర్దాసి అనగా సేవకుడు. ఈవార్డు కాన్సిక్లర్లవారు. వంశాబుప్రాంత్యు హిందువు. సేరు హరకరను. ఇతడు హత్యచేసినందులకు కారాగృహవాసశిక్ష పొందెను. పూర్వసంకల్పముతో కాక కోపావేశమున హత్య చేసినట్లుగ అతడు చెప్పుకొనుచుండెను. ఇతడొక చిన్నవర్తకుడుగ నుండెను. 14 సంవత్సరముల క్రితలో 9 సంవత్సరములు ముగిసెను. కొంచెమువృద్ధుడు. కారాగృహజీవితము అతనియందు మార్పుకలుగజేసెను. ఎల్లప్పుడు ఏదో ఆలోచించుకొనుచు కారాగృహమునుండి దిక్పార్శి అగు టుట ఆకురవడుచుండెను. అందువల్ల అతడెల్లప్పుడు కోపిస్తును గను నిరుత్సాహపడుచుగ నుండెను. కాని తనఅధికారమును గుర్తెగినవాడు. తన ఆజ్ఞలను నిర్వహించువారిని ఆదరించును. తనమాటకు అడ్డము చెప్పవారిని పీడించును. అతనినిచూచిన హత్యయొనర్చినవానివలె కనుపడెను. ఉరుదు చక్కగ చదువ గలడు. మతవిషయములందు కొంత పట్టింపుగలడు. ఉరుదు భజనకీర్తనలను పాడుచుండువాడు. ఎరవాడ కారాగారపు పుస్తకభాండాగారమున ఖయిదీలొకరు దేశభావలయందు కొన్ని పుస్తకము లున్నవి. కారాగృహసంబంధముల విరుద్ధముగ చిన్నచిన్నవస్తువులను దొంగలించి దాచుటయందు హరకరను గారు సమర్థులు. ఖయిదీలలో అధికసంఖ్యాకులీపనే చేయుచుండురు. చిన్నచిన్నవస్తువులను దొంగలించుచుండుట కుద్ధు తెలివి తక్కువయని ఖయిదీల సాంప్రదాయము. ఈ సాంప్రదాయము నుల్లంఘించువారు తోడిఖయిదీలనుండి బహిష్కరింపబడుదురు. కారాగృహమునంతయు ఒకఅడుగుత్రవ్విన ఎన్నియో గుప్త వస్తువులు వెలువడును. న్యూనలు, కత్తులు, కుండలు, సిగరెటులు, న బబ్బలు మున్నగు వాని ఎన్నియో దొరకగలవు. ఎరవాడలో హరకర నుగారు దీర్ఘకాలముండి యుండుటచే వైదీలకిట్టి వస్తువులను పట్టెయి జేయు అధికారిగ నుండెను. నిమృతాయలు కోయుటకు నాకొక కత్తి కావలసివచ్చెను. నూపరింపెండెంటు గారి ద్వారా కత్తి తెప్పించుకొనవలసినది నాపని. హరకర నుకు చెప్పిన మిగుల గురుభయగ నాకు కత్తి దొరకయిందెడిది. నాకును హరకరనుకును మైత్రి అధికమైన తర్వాత తన విచిత్రచరిత్రను నాకు వివరించుచుండెడివాడు. తాను అధికారులను మోసపుచ్చి చిన్నివస్తువులను దొంగలించి దాచిపెట్టు పద్ధతి సంపూర్ణముగ ఆర్థాటముగ వివరించుచుండెను. ఈవివరణ నా కెంతమాత్రము ఉత్సాహము కలుగజేయకుండుటను చూచి అతడొక్కప్పుడెను. తన పాపమును గ్రహించుకొని తప్పు దిద్దుకొనుటకు యత్నించెను. తానికి అట్లు చేయనని పశ్చాత్తాపముతో తెలిపెనుగాని ఈ పశ్చాత్తాపము నటనయని మాత్రము నాకు సందేహముండెను. కారాగృహధికారుల కీ విషయము లన్నియు తెలియని పాపకులు ప్రవృత్తమౌడను. ఇది ఎల్లరకు తెలిసిన రహస్యము. కొన్ని కొన్ని పర్యాయములు అధికారులు ఖయిదీలపట్ల ఈవిషయములందు సానుభూతి చూపుచుండురు. ఉత్పతోద్యోగుల ఉత్తరువులను కొనసాగించుచు, తోడి ఖయిదీలతో తగవులను, అధికారులకు జ్ఞానములను కలుగజేయని ఖయిదీలు తమ సౌకర్యములకొరకు కారాగృహ నిబంధనల నుల్లంఘించినను పర్యాయము.

ప్రథమమున నాకును హరకరనుకును పరస్పర సంబంధముల సంతోషకరముగ లేకుండెను. మేము అధికారులమని అతనికి తెలియును. కాని అతడు మాడ ఒక విషయమన అధికమే. గౌరవకరముగ రికార్డు గలవాడు. బాంకరుగారు మునుపటిదినమే వేరుచేయుటలే. తన అధికారమంతయు హరకరను నాపై సాగించెను. తాను గీచిన గీత నేను దాటమాడదు. కాని నేనెంతమాత్రము వినుకుకొనక మారు చెప్పక నాపని నేను జేసికొనుచుంటిని. నాచదువు నాపనియందు నేను నిమగ్నుడై యుండుటచే హరకరను పిచ్చి ఉత్తరువులను అంతలక్ష్య పెట్టలేదు. హరకరను తన తప్పును తెలిసికొనెను. అతని చిలిపితనము నాకు వినుకు కలుగజేయలేదు. నే నావిషయమై ఎట్టికేంద్రపరిపాలన లేదు. నేను దొర్లవ్యరహితముగ అసహాయాధ్యమము నవలంబించితిని. అతడు నాకు తోడ్పడ ప్రారంభించెను వ్యక్తులుగాని, సంఘములుగాని, ప్రజలుగాని దొర్లవ్యరహిత అసహాయాధ్యమము అవలంబించినయెడల ప్రతిపక్షులు తప్పక లొంగి పోయి సహకారమునకు దిగెదరు. నేను హరకరను మిత్రులమై తిమి. బాంకరుగారు మరల నాతోచేరిరి. నన్ను గురించి పొగడుచుండుట కారాగృహములో బాంకరుగారి పనిగ నుండెను. హరకరను ఇతరులు నాగొప్పతనమును సమముగ గ్రహించలేదని బాంకరుగారు అభిప్రాయపడుచుండిరి. రెండుమాడు దినములలో నా అవస్థ అంతయు మారినది. పొత్తిగడ్డలలో బిడ్డవలె నుండవలసి వచ్చెను. నాగది నేను చిమ్ముకొనమాడదు. నా గుడ్డలను నేను ఎండవేసికొనమాడదు. నేను గొప్పవాడను నే నేమియు జేయమాడదు. కడకు చేతిగడ్డయొనను ఉతకమాడదు. చేతిగడ్డ తడుపుచుండుటను హరకరను చూచినట్లుయిన, అతడు లోపలికివచ్చి నా చేతినుండి ఆ గడ్డ లాగివేయుచుండెడివాడు అధికారులకింతయు తెలిసినదో లేక మరి ఎందులకో తెలియదుగాని హరకరను మావద్దనుండి వేరుచేయబడెను. మాకు చింత కలిగెను. మాచింతకు హరకరను చింత అధికముగ నుండెను. మాతోన్నపుడు అతడు తినుటకు పండ్లు మొదలగునవి అధికముగ దొరకుచుండెను. ఇంతేకాక మాకీర్తి వ్యాపించుచున్న కొలది ఇతర ఖయిదీలలో హరకరనుకు గౌరవము అధికమునందుండెను. వసారాయందు పండుకొనుటకు నాకు అధికారులు అనుజ్ఞ వోసగిరి. ఒక టే వార్డు రు యుండుట అపాయకరమని తలచిరికాబోలు. లేక వెలుపలపరుండు ఖయిదీలను కాపుచేయుటకు ఇరువురువార్డులుండవలయునని కారాగృహమునిబంధనకాబోలు. గంగతివీమో తెలియదుగాని రాత్రివ్యాటికి మరియొకవార్డు ఉండునట్లు ఏర్పాటుచేయబడెను. ఈ కొత్తవార్డుపేరు మబసుఖాను. ఇతడు బలూచిదేశస్థుడు. హరకరను ఇతడు సహకారితులు. ఇద్దరును మైత్రిగలవారు. మబసుఖానుమాడ హత్యనేరమునకేతని పొందెను. అతని తెగవారిలా ఏదో పోట్లాటవచ్చి ఇంకపనిజరిగెను. మబసుఖాను ఎంతసాడుగు వాడో అంతవికారవత్తు స్థలముగలవాడు. అతనిని చూచినప్పుడెల్ల నాకు పోకతల్లిపాకమునకువచ్చును మనస్థానము మొట్టమొదట రోజుననే నాకెట్టికత్తుములేకుండ చేసెను. నేను మీపై కావలయుండుటలేదు. నన్ను మిత్రునిగ భావింపుడు. మీ ఇష్టమువచ్చినట్లులచేయుడు. మీకు నేనేమియు అడ్డమురాను. మీకేమైన కావలసినవిషయమేమిచేతయ్యెనేని సంతోషముతో జేసెద"నని అతడు చెప్పెను. మబసుఖాను మాటలెప్పుడూకాడు. అతడెప్పుడును సనియముగనుండెను. అతడు ఖయిదీలలోగలవారు లోపాయకారిపనులనుగూర్చి నాకు చెప్పి చేయుచుని బోధించెను; గాని నేనటుల చేయనందులకు చాల చింతిలెను. "ఈ మనకు కావలసినవానికి గృహసహాయము చేసికొని నిడు. ప్రతిరోజును తిన్నదే తినుచుయుండుటలన జీవించుట దుస్సహముగను. మీరన్నవేరు. మీరు మతదర్శము ననుసరించెదరు. అయ్యది యేమిట ప్రాణదాయకముగ నుండును మేము హత్యలను చేశితిమని మాకు తెలియును. ఎంతత్వరలో నీలైన అంతత్వరగా బయటకు పోవలయునని కోరుచుండుమని" అతడు చెప్పెనుండెను. మబసుఖానుపై జేయబడిన ప్రేతిమొండు. ఒకసారి ఆయన సంతోషమును పట్టజాలక ఇట్లెనెను. "అతనినిచూచుచు ఆయన చాలపెద్దమనిషియని నాభావము ఏదోపట్టరాని కోపమువచ్చి హత్యచేసెను. అందులకు పశ్చాత్తాపము నొందుచున్నాడు మబసుఖానుకంటె మంచివారు బయట ఎక్కువమంది లేరని నేను చెప్పగలను. ఫైదీలందరు హంతకులని తలచుటతప్పు. మబసుఖాను చాల సమృద్ధమైనవాడును ఉదార పురుషుడని నేను కనుగొంటిని. నాకు అధికారమున్న ఈరోజుననే అతని వదిలెడివాడను". జేయలరు చెప్పినదానిలో తప్పేమియులేదు. మబసుఖాను మంచివాడు. వితే జేయిలలోకల్ల అతడొక్కడే క్షేదలలో మంచివాడుకాడు. ఈసందర్భమున ఒకసంగతి చెప్పె

శ్రీమాన్ సింగారవేలు నెట్టిగారు

శ్రీమాన్ వేలు ఏమియును తెలుపలేదు

శ్రీమాన్ నెట్టిగారు నిన్న (1వ తేదీ) కాన్సిక్లర్ మేజిస్ట్రేటుకోర్టులో ఖద్దరుబట్టలను గాంధీబోసిని ధరించి హాజరై ఆయనవయసు 59 సంవత్సరములు. ఆయనకు యింకను సంపూర్ణారోగ్యము కలుగలేదు. చాలనీరసముగా నున్నారని ఆయనమీద తేబడినకేసును ప్రస్తుతము దొరతనమువారు రద్దు పరచుకొనిరి. అవసరముకలిగినచో యీకేసును మరల తెచ్చుట కిందువలన వారి కభ్యంతరము కలుగదు.

నెట్టిగారి ప్రకటనము

"దొరతనమువారు నన్ను శ్రీమాన్ వేలు పేరున లేదు. నేను శ్రీమాన్ వేలు పేరున మదరాసు మేయిలుపత్రికలో మొన్న (జూన్ 20వ తేదీ) నేను శ్రీమాన్ వేలు పేరున ప్రకటించబడినవార్త కుద్ధాబద్ధము. ఈకేసును కాన్సిక్లర్లనుండి చెన్నపురికిగారి బొంబాయికిగారి మార్చవలెనని నేను రాజప్రతినిధికి అజ్ఞి పెట్టితిని. చెన్నపురి దొరతనమునకు అజ్ఞి పెట్టవలెనని యిండియాదొరతనమువారు నాకు తెలియపరచిరి. అప్పటికి వాయిదాగడుపు సమీపించినందున నాకింకను సంపూర్ణారోగ్యము కలుగకపోయినను నేను నా నిర్దోషి నని ప్రకటించుట కుట్రతో కాన్సిక్లర్ల చేరితిని. అద్వైతమున దొరతనము వారు కేసును రద్దుపరచుకొనిరి. ఈకేసును మరల నెట్టిగారు తెచ్చుట కిందువలన నాజేషణ కలుగదని దొరతనమువారు ప్రకటించినను ప్రస్తుతము రద్దుపరచినందులకు వారికి వందనము లర్పించుచున్నాను. దొరతనమువారు రెప్పుడుకోరిన సప్తము హాజరై నేను నిర్దోషి నని ప్రకటించుటకు సిద్ధముగా నున్నానని" ప్రకటించవలెనని నెట్టిగారు ముమ్మలనుకోరిరి. (అ.ప్రె)

అల్లాబాదును ముఖ్యకట్టణముగా నిలుపునంపుము

అల్లాబాదు, జూలై 1—అల్లాబాదునే ముఖ్యకట్టణముగా నిలుపుటకు కొన్ని సంవత్సరముల క్రిందట ఏర్పడిన ఈ సంఘమువారు, అల్లాబాదును ముఖ్యకట్టణముగాగల హక్కులమీదికి స్థానికప్రభుత్వమువారు చేయుచున్న ఆక్రమణములనుగూర్చి గట్టిగా విన్నవించుకొనుటకు ఏర్పాటులను చేయుచున్నారు.

యమునలో బడి మృతిజెందుట

అమెరికను వ్యవసాయసంస్థలోని నిద్దరు హైందవ క్రైస్తవబాలరు చేపలు పట్టుటకై పోయి యమునలో బడి మృతిజెందిరి. ఒక్కోశవము మాత్రమే తీయబడెను. (అ||ప్రె)

నల్లజాకాలువ ప్రాజెక్టు

అల్లాబాదు, జూలై 1—పంజాబు బహవల్ పూరు, బిక్ నీరులలో సజ్జెబ్జోయకాలవ ప్రాజెక్టు అభివృద్ధిగాంచుచున్నదని పయిసీరు పత్రికకు తెలియచున్నది.

కోటాజిల్లాలో నాయ బులహాసీల్ దారు చంపబడుట

కోటాజిల్లాలో నాయ బులహాసీల్ దారు డాక్టరు మహమ్మద్ అక్రమ్ ఖాను జూన్ 27వ తేదీన చంపబడినట్లు ఒకవార్త వచ్చినదని "పయిసీరు" యొక్క సరిహద్దు విలేజ్ లో తురిచేయుచున్నాడు. కోటాజిల్లా-బన్నూ రోడ్డు మీద టోంగాలో ప్రయాణము చేయుచుండగా అతనికి 3,4 గుండుబల్లులు తిగిలి వెంటనే చనిపోయెను.

కోటాజిల్లా కాంటన్ మెంటులో జూన్ 29 వ తేదీన రైల్వేస్టేషనునకు టుంటుండ్రైచు తువాకి బెబ్బిలి చనిపోయెను. ఎవరుకొట్టికో తెలియదు. (అ||ప్రె||)

దను... అతనిని మంచివానిగ చేసినది జేయిలకారు. బయట నున్న పురుషుడ అతడు మంచివాడే.

జేయిల్లో ఒకకాన్సిక్లర్ ఉద్యోగిని ఒకేపనిమీద దీర్ఘకాలమును ఆచారములేదు. ఎప్పుడును మార్పులు జరుగుచునే యుండును. ఇట్లు జాగ్రత్తపడుట అవసరము. ఇప్పటి జేయిలు ప్రభుత్వవిధానము ప్రకారము కయిదీలు ఎవరితోను స్పృహను బాంధవ్యమేర్పరుచుకొనుటకు నిలులేదు. అందుచేతనే మారు ఎందరో కాన్సిక్లర్లు ఉద్యోగులతో పరిచయము కలిగినది. గుమారు రెండుమాసములైనపిదప మబసుఖాను పోయిఅడనువచ్చెను. ఇతనినిగూర్చి ఈసారి అధ్యాయములో తెలిపెదను.

మూ. క. గాంధీ.

విదేశవార్తలు

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజన

కామన్వెల్త్ లో ప్రశ్నలు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతలవార్త)

లండన్, జూన్ 30:— భారతదేశములో కాననసభలను ప్రస్తుతము ఆంగ్ల భాష నభ్యసించు ఎవరో కొలదిమంది మాత్రమే ఆకమించుకొనుచున్నారు. కానన క్రభాశంకరపట్టిగారు సూచించినవగిది సాధ్యమైనంతవరకు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజనమును గావించి ఒక్కొక్క రాష్ట్రమునకు ఒక భాషను నియమించవలెనని ఏటుగారు గోర దీనికి ప్రత్యుత్తరముగ భారతసంస్కరణచట్టమున 246 వ పేరాలో జెప్పబడిన సంగతులను రిచర్డ్సుగారు తెలియజేసిరి. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజనమును కొత్తగా జేయుటకు ఆలివియరు ప్రభువు ప్రారంభింపదలచుకొనలేదని తెలియజేసిరి.

ఇండియాలో ప్రావిన్సియలు, సబార్డినేటు సర్వీసు ఉద్యోగులజీతములవిషయమై లీకమిషను నివేదికను సెంట్రల్ జరు మాసములో అసెంబ్లీవారు చర్చించువరకు దానినిగూర్చి చర్చను దీసికొనవలయునని రిచర్డ్సుగారు వాల్టెడ్ గారికి బదులిడిరి. స్థానిక ప్రభుత్వములతో నాలోచించి సాధ్యమైనంత వరకు రాష్ట్రీయములతోగూలగులగూర్చి సిపాయ్ జేయవిషయమై ఆలోచించెదమనిరి. లీకమిషనువంటి ఒక కమిషను నీవిషయమై ఇండియా ప్రభుత్వమువారు నియమించ దలచుకొనలేదా యని వాల్టెడ్ మిస్ట్రీ గారడిసిరి. ప్రస్తుతము జవాబునీయజాలనని రిచర్డ్సు గారనిరి.

మధ్యపరగణాలలో స్వరాజ్యవాదులు రాజకీయబంధీలు కాననసభ్యత్వమునకు అర్హులగుటకు ఒక చట్టమును ప్రవేశపెట్టు నున్నారని సంగతి తెలియదనియు రాష్ట్రీయకాననసభ వారు ఇండియా గవర్న మెంటు ఆర్డర్ నిబంధన నుల్లంఘించుటకు అధికారము లేదనియు, కాలానకకాల ప్రభుత్వకళాకాలగాదనియు చాట్టర్జీగారిని ఆకళాకాల పాలకవర్గమువారు పనిలోనుండి తొలగించిరి పత్రకాముఖమున విన్న దానికంటె ఎక్కువ తెలియదనియు రిచర్డ్సుగారు మిల్స్ గారికి బదులిడిరి.

జిన్నాగారు సంస్కరణవిచారణ సంఘసభ్యత్వము నంగీకరించునపుడు ఎట్టివరతులను గోరునది తెలియదని రిచర్డ్సుగారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

కలకత్తాలో ప్రధానముగ కళాకాలలు, పాఠశాలలున్న ప్రదేశములనుండి సారాయదుకాణముల నెత్తివేయుపని అంతయు బెంగాలుగవర్నరు మంత్రులతో ఆలోచించి చేయవలసినదనియు ఈదుకాణముల నెత్తివేసినది లేనదీ తనకు తెలియదని రిచర్డ్సుగారు విల్సన్ గారికి ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

భారతదేశ రాచకీయములు

కర్జున్ ప్రభువు భయము

స్వపరిపాలనమును 10 దేండ్లు దాటినగాని ఇవ్వరాదనుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతలవార్త)

లండన్, జూన్ 2:—దేశములు యూనియన్ స్టు లాసగిన విందు సందర్భమున విదేశాంగ సామ్రాజ్య రాచకీయములను సింహావలోకనము గావించి ప్రభుత్వమువారిని నిందించుచు కర్జున్ ప్రభువు ఇట్లు నుడిచెను:—భారతదేశ వ్యవహారములను గూర్చి నేనెంతయు భయపడుచున్నాను. భారత దేశమున కీయబడిన సంస్కరణములు విశేషముతో జేయబడెనని నేను జెప్పుటలను. కాని మనము సదుద్దేశ్యముతోడనే సంస్కరణములను ఇచ్చినారము. వాటిని ఆమలులో బెట్టి తీరదము

కాని సంస్కరణములను మార్చి ఇప్పుడే స్వపరిపాలనము నొసగుటకు 10 దేండ్లు గడువవలెను. తప్పదు. కాని ఈసంస్కరణములను త్రోవేసి తక్షణము భారతీయులకు స్వపరిపాలనము నీయవలెనని ఆందోళనము ఇంగ్లండులో బెరుగుచున్నది. మనము ఆదేశమువై అధికారమును వదిలి దూరముగ నుండి మేని పరిపాలన మంతయు భగ్గు మగును. భారతదేశమును గూర్చి అనుభవము గలవారెవరును భారతదేశ భాగ్యదయులను గూర్చి భయపడకమానరు. మనమంతయు జెప్పుసంగతులను జూడ వారు మనకు ఆపాయములేకుండ జేసెదరని నాకు నమ్మకము లేదు.

అంతర్జాతీయ కార్మిక సభ

జనీవా, జూన్ 1:— అంతర్జాతీయ కార్మికసభలో స్వీట్ పనివాండ్ర ప్రతినిధి ఇండియా ప్రభుత్వమువారిని ఆక్షేపించుచు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు వాషింగ్టన్ ప్రెడంబడికు పనిలేనికార్మికుల విషయమై అంగీకరించిన ఒడంబడికలో కోరికప్రకారము స్వారంత్రియముగ పనివాండ్ర సంఘములను స్థాపించలేదనియు ఆక్షేపించిరి. ఇండియాలో పారిశ్రామిక కార్మికులకు పనిలేకపోవుట లేదనియు అపుడపుడు వ వసాయములో పనిలేనివారలకు ప్రభుత్వమువారు శివ్యముగ ఏర్పాటును జేయుచున్నారనియు ఛట్టర్జీ గారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

వరేంద్రవరీశోధకసంఘము

తరఫున బెంగాలు సివిలియన్ ప్రెంచి అనునాత డుపన్యసించి రోనాల్డు షేగార్ ధ్యక్షత్వము వహించిరి. తత్సందర్భమున రోనాల్డు షేగార్ రీసంఘమువారి పరిశోధక పనిని కొనియాడిరి. ఈసంఘమున భారతీయకళానిధులు గలరు. ప్రాచీన ఘనత నంతకు ప్రతిబింబింప జేయుటకు ఇండియాలో ఇప్పుడు పూనుకొనిరి. అందుచే ఈప్రత్యక్షాసంఘమువారు పూనుకొన్న పని మరీ గౌరవింపదగినదనిరి. నిజస్థితులను జూపుట కంతగ ప్రయత్నించుటలేదు. ఇంగ్లండులో అందరకును నమ్మనలులను, విద్యార్థులకు లాభకరముగ నుండునటులను భారతప్రత్యక్షకళలను ప్రసిద్ధమైనవాటిని లండనులో స్థాపించు టవసరమని లాల్ బెన్స్ వినియన్ గారనిరి.

జంషద్పూరు గృహపరిస్థితులు

లండన్, జూన్ 30:—జంషద్పూరులో ఒక్క కాపురముండదను ఇంట్లా ముగ్గురు కాపురము జేయుచున్నారనియు 10 అడుగులు పొడవు 8 అడుగులు వెడల్పుగల గదిలో ఆరుగురు నివసించుచున్నారనియు ఈవిషయమై విచారంపవలెననియు కామన్వెల్త్ సభలో మిల్స్ గారు గోరిరి. జంషద్పూరులో తాతాకంపెనీ వారి సారాయి లై సెన్స్ వ్యాపారమును జేయుచున్నారనియు అచట స్థలమంతయు వీరిదేయగుటచే తమ అనుమతిలేనిదే ఖాళీస్థలమును ఆక్రమించుకొననియులేదనియు తెలియజేసిరి. ఈవిషయమై ఇండియాసహాయకమంత్రి ఏమైనచర్యను తీసికొనెదరా యనియుడుగ ఇంతవరకీసంగతినిగూర్చి ఆలివియరు ప్రభువునకు తెలియదనియు వివరము లన్నిటిని తెలియజేయమని వ్రాసెదమనియు రిచర్డ్సుగారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

జపానుయువకుడు అమెరికను పతాకము నెత్తుకుబోవుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతలవార్త)

లండన్, జూన్ 2:—జపానురాజధానియట్లు టోక్యో చున్నాడు. యువకుడొకడు నిన్నటిమధ్యాహ్నము టోక్యోలో అమెరికా రాయబారికార్యాలయమున ఎగురుచున్న అమెరికనుపతాకమును గ్రొందరుడించి ఎత్తుకొనిపోయెను. ఈప్రదేశము భూకంపమువలన పొడైనది. పోలీసువారు వీనిని వెంటాడిరి. కాని పట్టుకొనలేకపోయిరి. కాని ఈద్రోహిఎవరో కనుగొనటకు అన్నిప్రయత్నములను జేసిరి.

దక్షిణఆఫ్రికా ఎన్నికలు

కేపుటౌన్ జూన్ 2:—స్మిట్సు సేనాని ప్రత్యర్థితేకనే స్వాందర్బన్ స్థానమున నెన్నుకొనబడిరి.

జర్మనీ సైన్యములను దగ్గించుట

సైనికపరిశీలనసమన్వయ

బెర్లినువరతులు

ప్రెస్ బుర్, జూన్ 30:—మిత్రమండలి పరిశీలనలేఖకు హరియటుగారికి జర్మను రాయబారి తమ ప్రత్యుత్తరమునందచేసిరి.

జర్మనులకు యుద్ధముచేయుతలంపే లేదనిరి. రహస్యపు సైన్యము సెంట్రమాత్రము ఏర్పాటుచేయుట లేదనియు అయ్యడి నిమ్మియోజనమనియు ఉపద్రవకరమనియు ఏకగ్రీవముగ తెలియజేసిరి. ప్రభుత్వమువారు పూర్తిగ సైన్యమును తగ్గించిరి. వ్యాయామక్రీడలకు సంబంధించిన కొన్ని రాచకీయసంఘములు జర్మను యువకులను తయారుజేయుచున్నారని. వానికి సైనికసంఘముతో సంబంధము లేదు. జర్మనీ ఇప్పుడు ప్రపంచములో ఏదేము ఉండనట్టిదోకాగూడకయందు, దుర్బరపరిస్థితులందున్నది. ఎట్టిసహాయములేకున్నది. అట్టితరీ అనుభవముగల ఏసైనికోద్యోగిగూడ జర్మనీ యూరపులో కత్తిగట్టిపోదనని తలంపజాలదు. ఇతరజాతులు సైన్యమును తగ్గించకపోవుటచే యూరపులో కాంతికి భంగముగలుగునని భయపడుచున్నారు. మిత్రమండలి గణక ఇదే ఆఖరుసారిగ సెప్టెంబరు 30 లేదా లోపు సైనికపరిశీలనగావించిన అంగీకరించెద మని జర్మనుల ప్రత్యుత్తరమున దలియ జేసిరి.

బెర్లినువరతులు

అంచనా

ఒకనెలవరకు సైనికపరిశీలనము నాపుకేయవలెను. కర్మాగారములను పరీక్షించుటకు పరిశీలకసంఘమువారు ప్రారంభింపవలెను. చెక్స్ లెన్స్ మరతులకు భిన్నముగ సైన్యముల సేర్పాటు జేయరాదు. యుద్ధసామగ్రిని తయారు జేయరాదు. ఈవిషయములే అమలు జరుగునటుల కాననములను అమలు జరపవలెను.

మొదటి మరతులను జర్మనుల యభిప్రాయము లేకును. వారి యభిప్రాయమును గనుగొనవచ్చును. కాని జూన్ 16 వ లేదని లండనుసభా పర్యవసానము లేకువరకు కాలయాపనము జేయుటకు ఇట్లు జర్మనులు గోరుచున్నారని ప్యారిసులో అనుకొనుచున్నారు.

జర్మను ఆయుధముల పట్టిని మిత్రమండలి సైనిక పరిశీలక సంఘమువారు తయారుజేయుట కంగీకరింపలేదు. ఇది గనుక పరిశీలకసంఘమువారికి నచ్చిన ఆయుధములు సరిగానే యున్నవని తోచినచో పోలీసు, ప్రస్తుతమున్న యుద్ధసామగ్రిని గూర్చి అంతగా పరీక్షింపరు.

దక్షిణఆఫ్రికా మంత్రి వర్గము

ప్రెటోరియా, జూన్ 30:—హార్ట్ జానుసేనాని ప్రధానామాత్యుడుగ నుండును. దేశీయవ్యవహారములను చక్కచెట్టును. కార్మికసభ్యుడు కర్నలు క్రిస్టేలుగారు కార్మికరక్షక మంత్రిగ నుండును బోయిడెలుగా రొక మంత్రిగ నుండును.

భారతసంఘమువారు

ఆలివియరు ప్రభువు

నకు భారతసంఘము వారిచ్చిన విందుసందర్భమున ఆలివియరు ప్రభువు ఇట్లు జెప్పెను:—ప్రపంచము ఇప్పుడు మార్పులను జేస్తున్నది. వాటికి మన పక్షమువారి యభిప్రాయములు అనుకూలముగ నుండును. అట్టి మార్పులను జేందుసమయమున నేనుఇండియామంత్రి నగుట నాయద్యత్తము.

దేశ భుష్టులు

గావించబడిన జరనులు

100 000 మంది ప్రాంసు బెర్లియరవారాక్రమించుకొన్న ప్రదేశములకు తిరిగివచ్చిరి. దూరలో గూడ 40000 మంది ప్రవేశించిరి.

భారత కాంగ్రెసు సంఘసభ

మహాత్ముని ఆభిప్రాయములు

“మహాత్ముడింకను నిర్ధారణ చేసికొనలేదు. నేడు నిర్ధారణచేసికొని రేపు దానినిగూర్చి ఎంగు యుడియాకు తికమక కొక వ్యాసము వ్రాయును. ఆవ్యాసము ముందుగా మాకిచ్చెదనని వాగ్దానముచేసెను. దానిని మేము వెంటనే ప్రతికలకు పంపెదము. మహాత్ముడిటులనుడివెను.”

“ఇప్పుడు నా ఆభిప్రాయములను తెలుపుట చాల కష్టము. తెలుపదగిన విషయములు లేనందునగాదు. విషయము లత్యధికముగా నున్నందునకే. అతిమిక్కిలిగా భుజించుటలన జీర్ణశక్తికి భంగము కలుగుట తప్ప నంతకంటె లాభమేమి యును కలుగదు. అటులే యీ విషయములను సరిగా నవగతము చేసికొని మెదడులో సరిగా నేర్పరుచుకొనినవేగాని పాక కులకు సుబోధమగునీతిని వ్రాయ వీలుండదు గాన ప్రస్తుతము స్వయముగా చూచినవారు నిష్కపటముగ తెలుపు విషయ ములను విలేఖరులు చిలవలు పలవలు కల్పించి తెలుపు విషయములను వినుటతోనే దేశీయులు తృప్తిపొందవలెను. నాటకము నాడెనువారికంటె చూడవచ్చినవారే కథను బాగుగ గ్రహింపగలరను సిద్ధాంతము ననుసరించి ముఖ్యవిషయ ములనుగూర్చి ప్రేక్షకులను విలేఖరులను తెలుపు విషయ ములను బట్టియే దేశీయులు చాలవరకు భావింపకొనగలరని నమ్మెదను.

నా నాలుగుతీర్మానములు నోడిపోయెను నే నుపపాదించిన నాలుగు తీర్మానములపైని ఓట్లు పుచ్చుకొనగా ప్రతికూలుక సంఖ్యకంటె అను కూలర సంఖ్యయే కొంచెము హెచ్చుగా నుండుటచే లోకవృత్తము ననుసరించి నాతీర్మానములు నెగ్గినట్లే అంగీకరింపబడినను నాలుగు తీర్మాన ములును వీగిపోయెననియే నేను నిశ్చయముగా తలచుచున్నాను. ఇప్పుడు నాకు నిజజీతిబాగుగా గోచరమైనది. అందుపైని నే నాత్మపరీక్షను దీక్షగా ప్రారంభించితినిగాని నాకింతవరకును సరియగు ప్రత్యుత్తరము రాలేదు.

వైకం సత్యాగ్రహము

దీనినిగూర్చి స్థాయిసంఘసభలో నుపపాదించవలెనని కేరళరాష్ట్ర ప్రతినిధులు నమ్మకొరగా నే నంగీకరింపలేదు. ఇట్టి స్థానికసమస్యల విషయమున నాయారాష్ట్రములవారు స్వతంత్రిగా నాధారపడవలసినదే గాని భారతసంఘమువలన బదులు పుచ్చుకొనిన సహాయముపై నాధారపడగూడదను నుద్దేశముతో నేను మొదట నిరాకరించితిని గాని యిటీవల వైకంలో వలంటీరులపైని జరుగుచున్న దౌర్జన్యములను గూర్చిన వార్తలను ప్రతికలలో చదివినపిమ్మట నట్టితీర్మానము నుపపాదించుకపోవుటలో నేను పొరబాటు చేసితినేమో యను సంశయ మిప్పుడు కలుగుచున్నది. ఇప్పటి క్రొత్తపరిస్థితులపట్టి చూడగా స్థాయిసంఘమువారు తీర్మానముచేసి యుండవలసిన దనియే నాకు తోచుచున్నది. ఈ వార్తలు నిజమేయైనచో భారతకార్యసంఘసభలో నామోదించబడుటకు నే నొక తీర్మానమును పంపించెదను. పూర్వాచారపరాయణులు పంపించిన తుంటులు నిరపరాధులకు సత్యాగ్రహము నిష్కారణముగ బాధించుచుండగా తిరువాన్కూరు సంఘాసోద్యోగులు మిన్నక చూచుచున్నారు. తిరువాన్కూరు సంఘమువారు చాల విజ్ఞానసంపన్నులను విఖ్యాతిగలరు. భూతదయకొరకు కాకపోయినను తమ విఖ్యాతిని నిలుపుకొనుటకై నను వారు తమ విధిని కేరళేశ్వరుడు గాక యని నమ్మెదను. ఈ రీతిగా నీ తుంటులు సత్యాగ్రహాలను క్రూరముగ బాధించుచుండుటయే నిజమైనచో నిది చాల నాందోళనకరమే. సత్యాగ్రహాల కంక్షలో నున్నము పోయిచున్నారు. వారు తొడిగిన ఖడ్గరు చొ

క్కాలను చింపి లాగివేసి తగులబెట్టుచున్నారు. వలంటీరులు రాట్టుమై నూలు వడకుచుండగా ఉద్యోగులూ రాట్టుమల నేల తీసికొని పోవలెనో నాకు బొత్తిగా బోధపడలేదు. ఇప్పుడైన దర్బారువారు తగినచర్యను జరిపి కాంతిని కలిగింతురనియు వెనుకటివలె కాంతిసంరక్షణముకొరకు మాత్రమే ప్రయత్నింతు రనియు నమ్మెదను. ఇది సత్యాగ్రహాలకు గొప్పపరీక్షావసరము. ఇప్పుడేవారు కాంతిని పూర్తిగా పూనవలెను. దౌర్జన్యమును పూర్తిగా త్యజింపవలెను. కలవరపడగూడదు. వారు ప్రతి కార మొనరింపకుండ ఆత్మగౌరవమును నిలుపుకొనుచు కష్ట ము లెన్నికలిగినను చలించకుండ నిలువ గలిగినచో వారికి తప్పక విజయము కలుగును. వారు మానముతో కష్టముల ననుభవింపుటలననే గూండాలకును పూర్వాచారపరులకును గూడ క్రూరత్వము తొలగగలదు. తామిట్లు రాక్షసకృత్య మొనరించినందులకు తమకు కలుగు ప్రతిఫలము అపకీర్తి తప్ప మరేది యునుకాదని వారు గ్రహింపగలుగుదురు.

అకాలీల సత్యాగ్రహము

అకాలీల సత్యాగ్రహమునుగూర్చి భారత కాంగ్రెసు సంఘమునా రామోదించిన తీర్మానమువిషయమున కె. ఎం. ఫణికుమారు (అకాలీ సహాయక కాంగ్రెసు ప్రకటన సంఘ కార్యదర్శి) యిటుల ప్రకటించిరి. “మహాత్ముడు పూనా లోనున్నపుడు అకాలీలు తొందరపడగూడదనివారిని హెచ్చరించెను. అప్పటినుండియు మహాత్మునకును అకాలీలకును కొన్ని ఆభిప్రాయభేదము లేర్పడెనుగాని ఇప్పుడవియన్నియును తొలగిపోయినవి. శిరోమణి సంఘమువారు మహాత్ముని సంత యములనన్నిటిని తొలగించిరి. పిమ్మటనే మహాత్ముడు యంగు యుడియాలో నొక వ్యాసమును ప్రకటించెను. ఇప్పుడు భారత కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘసభలో నీ విషయమును తీర్మానము గూడ ఏకగ్రీవముగా నామోదించబడెను. దీనిని బట్టిచూడ అకాలీల సమస్యకు కాంగ్రెసువారు తోడ్పడుటకు స్థిరపరచు కొనినట్లు స్పష్టముకాకమానదు. ఇక కాంగ్రెసువారు మానః పూర్వకముగా సహాయము చేయుదురు. బద్ధవుడు సంఘము వారి ప్రయత్నములు విఫలమగుటచే నీక దొరతనమువారు మరల కఠినపద్ధతులనవలంబింపగలరు గాన నీపుట్టిటి సహాయ మత్యవ సరము. సర్వమాల్పంహెయిలీగా రిపుడు గవర్నరుగావచ్చినందు న మరల వారు కఠినచర్యలను ప్రారంభించుట నిశ్చయము. నూ చనలన్నియు నటులేకనబడుచున్నవి. శిరోమణిసంఘమునకు ప్రతి కూలముగ నుండు సంఘటనన్నిటిని దొరతనమువారు ప్రోత్సాహపరచుచున్నారు. సిక్కులు ఈసంఘర్షణమును ప్రత్యేకము సిక్కులసంఘర్షణముగమాత్రమే భావింపక స్వరాజ్య సంపాదనమున కొకసాధనముగా భావింపగోరెదను అని” ఫణికుమారు, ప్రకటించిరి.

“నేడు 2 వ తేదీని మహాత్ముడు మాకొసంగెడు వ్యాసముతో భారతకాంగ్రెసు సంఘమునుగూర్చిన మాప్రత్యేకతంతివార్తలు ముగింపబడును. కాంగ్రెసుఉద్యోగులను తంతికార్యాలయము వారును అపామదాబాదులో మాకుచేసిన సహాయమునకు మేము చాలాకృతజ్ఞులము టెలిగ్రాఫునూపర్చెంటు రావునాహేబు వి. ఎస్. పాటీగారి కచట నవకాశములు కొద్దిగానున్నను చాల సమర్థతతో పనిచేసిరి. వారిసహాయమే లేనిచో అపరిమితములు సతిధీర్ఘములునగు తంతివార్తల నింతశ్రమముగపంపగలిగియుండ ము అని అసోసియేటెడ్ ప్రెసువారు తెలిపిరి. (ఆ. ప్రె. స్పెషల్)

పత్రికాభిప్రాయములు

అలహాబాదు పత్రికలు

లీడరు

“స్వరాజ్యపక్షమువారు మహాత్మునివలలో పడిపోయిరి. వారిస్వతంత్రతకీ పూర్తిగా అంతరించుటలకు మహాత్ముడు క్రమక్రమముగ కీళ్లనన్నిటిని లిగింపకమానడు. దేశమునం దసంపృప్తులగువారి నందరిని కూడదీసి మహాత్ముడు మరల నడిపించునని తోచుచున్నది.”

ప యు సె రు

“విజయము మహాత్మున కిక్కరినట్లునుపడుచున్నను అది నామమాత్రమే. రెండుపక్షములవారిస్థితిలోనూ మార్పుయియును కలుగలేదు. వారు యధాస్థితిలోనేయున్నారు.” (ఆ. ప్రె.)

శ్రీ మయిఅవరం బాలభారతీసమాజమువారు (5-7-24) తేది బెజవాడలో కనివారంరాత్రి కనకార యను నాటకమును ప్రదర్శన మొనరింతురు.

కె. పట్టాభిరామయ్య, కార్యదర్శి.

శ్రీకృష్ణ సౌందర్య భవనము హరికథలు తె నా లి. హరికథలు మిరాంరాశ్రీ ఆదిభట్ల నారాయణదాసుగారిచే 5-7-24 సీతాకళ్యాణము శనివారం 13-7-24 ఆదివారము

పాదుకాపట్టాభిషేకము

నో టీ సు

నెల్లూరు అడిషనల్ డిస్ట్రిక్టు మునసబుకోర్టులో అసలు నెం. 8 రు 1924 సం॥ వాది: - గూడూరు వెంకటసుబ్బారెడ్డి. ప్రతివాది: - కె. రంగాచార్య. ప్రతివాదికి తెలియజేయడ మేమనగా: - నీమీద వాది ప్రోనోటునుబట్టి రు 150.0.0 లకు దావా తెచ్చియున్నాడు ఈదావా పైకోర్టువారియెదుట 10-7-1924 తేదిన విచారణ వాయిదా వేయబడియున్నది. ఆరోజు మీరు పగలు 10 ఘంట లకు కోర్టుకు హాజరుకానియెడల మీ పరోక్షములో కేసు విచారించి తీర్మానించబడును.

చుండూరు వె. కటక్రిష్ణయ్య, విస్సా రాజగోపాల్, వాదివకీళ్లు, నెల్లూరు

శ్రీ రామమోహన ఆయుర్వేద కళాశాల- బెజవాడ

తొమ్మిది సం॥ లనుండియు రామమోహన ఆయుర్వేద ధర్మ వైద్యశాలను అవిచ్ఛిన్నముగ నిర్వహించుచున్నట్టియు ఉయ్యూరు, మైలవరం, ముత్తూరు, జయంతిపురం వగైరా జమీందారుల మన్ననల నందినట్టియు, స్వంతభవనమును స్వంత మూలికావనమును కలిగినట్టియు సమర్థులయిన ఆయుర్వేద పండితులు కలిగినట్టియు రామమోహన ఆయుర్వేద ధర్మవైద్య శాలా సంఘమువారు యీ వైద్యశాల నవమవార్షికోత్సవ దిన మున 1924 వ సం॥ ఆగష్టు 2 వ తేదీనుండియు వై కళాశాలను నిర్వహించెదరు. ఈ కళాశాలయందు సుప్రసిద్ధ ఆయుర్వేదవిశారద భిక్షక్ పరీక్షకులను ఆంధ్ర ఆయుర్వేద విద్యా పీఠ పరీక్షకులను తగినట్లుగా విద్యగలుపబడును. మఱియు ఆంగ్లవైద్యులచే అనాటమి, ఫిజియాలజీ మొదలగు విషయ ములు నేర్పబడును. ధర్మవైద్యశాలయందు కాంపౌండ్రింగు, (బైమధ దానవిధానము) శోగనిదానము, బైమధనిర్మాణ పద్ధతియు, మూలికావనమందు మూలికా పరిజ్ఞానమును, లక్ష్యణ సమన్వయముగా బోధింపబడును. సంస్కృతవిద్యాధి అకు పంచకావ్య పరిచయమైనను ఉండవలెను. ఆంగ్లవిద్యాధి లకు చక్కని భాషాపరిజ్ఞానమైనను ఉండవలయును. వీధవిద్యాధి లకు తగు పాఠ్యములు చేయబడును. జులయి 25 వ తేదీన ప్రవేశ పరీక్షబడును. ఛెరగోరు విద్యార్థులు జులయి 20వ తేదీలోపల యీక్రిందివారికి దరఖాస్తు పంపుకొనవలయును. ఈ కళాశాలయందు ఉపాధ్యాయులుగా పనిచేయు ఓకు సమర్థులయిన ఆయుర్వేదపండితు లొకరు కావలసి యున్నారు. యోగ్యతనుబట్టి తీరముయ్యబడును. యోగ్యత లతో సహా యీ క్రిందివాటికి దరఖాస్తు పంపుకొనవలయును. బెజవాడ } శంకర వెంకటర మయ్య, 24.6.24 } సహాయ కార్యదర్శి, రామమోహన ధర్మవైద్యశాల, బెజవాడ.

అనంతపురం కౌముదు

గవర్నరుగారి ప్రత్యుత్తరము

గతనెల 28 వ తేదీన అనంతపురంలో కలెక్టరు బంగారాయుడు గవర్నరుగారు అనంతపుర ప్రభుత్వ సంఘము వారు, జిల్లాబోర్డువారు, గుత్తి ఫామిలీ కమిటీవారు దాఖలు చేసిన వినతిపత్రములను రాయబారములను విన్నను.

పురపాలకసంఘము వినతిపత్రము

అనంతపురం పురపాలకసంఘమువారు ప్రభుత్వమునకు అభ్యర్థించి ఎన్నికైన హక్కునుగూర్చి చెలిపిరి. తక్కిన పురపాలకసంఘము లన్నియు యీ హక్కు ననుభవించుచుండ నగరాభివృద్ధి విషయములలో ఎక్కువ శ్రద్ధగా పాటించుకొనుచు ఉన్నట్లు నుండగూడదనిరి. సభ్యులు నియమితకాలములో గాని రాజభక్తి ప్రమాణము తీసికొనుచుండుటచే యిది తొలగింపబడెను. కాని అట్లు ప్రమాణము గైకొనకుండుట బుద్ధిపూర్వకముగా జరగలేదనియు, అందుకునియమించబడిన తేదీని గూర్చి పొరబడియుండదనియు.

మునిసిపలు మోన్యులను ప్రభుత్వమును మండిరము ఆరోగ్యవంతముగా చేసుకొనడముచే వేరొకటి నిర్ణయపరచినగోరిరి. అంతవరకు పోలీసు రికార్డు మూలమునైన మార్చవలెనని గోరిరి.

ప్రభుత్వమును ఆనుపత్తి 1 1/2 మైళ్లదూరముగా నుండుటచే పురజనుల సదుపాయమునకుగాను ప్రోత్సహమునందు వేరొక వైద్యశాలయు సబుపోస్టాఫీసును యేర్పాటుజేయునని గోరిరి. లేదా పోలీసుదాక్కరుగదివద్ద మందులు బుచ్చుకొనుటకు వీలుగలుగజేయ నునిరి.

వాటరువర్క్సు (నీటిపనులు) జరిపించుటకు ధనమొసంగగోరిరి. నీటిపన్నులను సాలునకు రూ 6000 వచ్చుననియు వ్యయము రూ 9000 అగుననియు అంచనాజేసిరి. వాటరువర్క్సు నూతనముగా ప్రారంభింపబడుటచే యాయంచనా అనుభవముపై జెప్పినదిగాదు. ఇందు ఎంతధనము తగిన అది 4 లక్ష రి యెండ్లవరకు ప్రభుత్వమువారు భరింపవలెనని గోరిరి. వాటరు వర్క్సు యేర్పాటులు పట్టణములోని నూతనభాగమునకుగూడ పోవునటులు జేయుటకు రూ 25000 గ్రాంటుగోరిరి. ఈస్టీమునక్రై గ్రాంటుచేయబడిన 4 1/2 లక్షలు పూర్తిగా వెచ్చింపబడలేదు గనుక మిగిలినన్ని రూ 25,000 ఇందుల కీయవచ్చుననిరి.

అనంతపురంలో డ్రెయినేజిపద్ధతి నేర్పాటుజేయునని గోరిరి.

గవర్నరుగారి ప్రత్యుత్తరము

గవర్నరుగారు ప్రత్యుత్తరమువచ్చు పురపాలకసంఘ సభ్యులగునారిని జూడగలిగినందుకు సంతసముచెలిపెను. యామముచే బాధకొందున్న జిల్లాలను స్వయముగాజూపి పరిశీలించుటకు అనంతపురమువచ్చెను. స్థానికపరిశీలకులను అందు యొక్కదుగా పాల్గొనునట్లు వారి పరిచయమును గలిగించుకొనును. అనంతపురంపొరులు నగరాభివృద్ధివిషయములలో ఎక్కువ శ్రద్ధవహించునట్లు తెలియుటకు సంతసించి మున్నుండు యొక్కవబాధ్యతల వహించుటకు తయారగుట కిదియే మార్గము నెను. అభ్యర్థించి యెన్నికవిషయమున ప్రభుత్వమును అభ్యర్థించి పదవి ముగియునపుడు 1925 సం॥ జూనులో ప్రభుత్వమువారు విచారించునని చెలిపెను. పాఠశాలకు నూతనమండరముగూర్చి తమపాఠశాల మధ్యాహ్నముజూమపుడు విచారించునని జెప్పెను. ఆనుపత్తినిగూర్చి 1 1/2 మైలు యెంతోదూరము కావనియు పురము నూతనభాగమునందు యొక్కవమంది రోగులుండదనియు చెలిపెను. పోస్టాఫీసునుగూర్చి ప్రభుత్వమువారుపోస్టమార్పు రుజువరచునకు చెలిపెను. వాటరువర్క్సుకు ధనసహాయమును గూర్చి ప్రభుత్వమువారికి దరఖాస్తుజెట్టుకొనవని గోరెను. డ్రెయినేజివిషయమున కానిటరీ కమిషనువారితో పురపాలక సంఘమువారలోంచి, ఒకవిభాన మేర్పరుచు ని అప్పుడు ప్రభుత్వమువారి సహాయము గోరవలెనెను.

జిల్లాబోర్డు వినతి పత్రము

తమవారే అనంతపురంజిల్లా బోర్డువారు ది. బి. పి. కే. కమిటీగారి అభ్యర్థనలకింద కొన్ని విషయములలో గవర్నరుగారిని సంబంధించిరి. రోడ్లు, ఫంక్షనలు, నూతులను, గామపాఠశాలమునకు గ్రాంటుల పథికముచేయుటనుగూర్చి తాము గోరెను. అంతములను జిల్లాబోర్డువారివరకే ప్రకటించిరి. చాలయెండ్లనుండి 1920 సం॥వరకు కార్యములన్నిటికి ప్రత్యేక గ్రాంటులు ముట్టుచుండెదననియు, అవి నిలుపుచేసినవాటను

డి యేవని జరుగుటకును వీలులేకున్న దనియు చెలిపిరి. ప్రభుత్వము వారు విరివిగా ప్రతియేడు గ్రాంటుల నీయకుండ జిల్లాబోర్డువారు తమవిధి నేమాత్రముగూడ నిర్వహింపవలయునందునయు, తమజిల్లా యంత అధ్యాన్న పుష్కటిలోనున్నవని జూచియైన ప్రభుత్వమువారు వెనుదీయరాదనియు విన్నవించిరి. గుంటకలు, ఉరవకొండ యూనియనుబోర్డులు నీటిసరఫరా విషయమున తాము చెల్లింపవలసిన సగము ఖర్చునుగూడ నీయజాలకున్నందున ఆవ్యయసంతయు ప్రభుత్వము వారే భరింపవలెనని గోరిరి. అస్సామునకు మాత్రం నెగుమతిజేయుటకు నిరసింపుడు, పనివారిడు లేకుండుటచే తాము యే ప్రాజెక్టు నెరవేర్చుదమన్న ను వ్యయభారముచే జేయజాలకున్నమని చెలిపిరి.

గవర్నరుగారి ప్రత్యుత్తరము

గవర్నరుగారు పురపాలకసంఘమువారికి చెలిపినట్లే తనసంతసమును, రాకయు దేశమును చెలిపెను. ఆజిల్లాలో వారు యెన్నికవ్వములలో పనులను జరుపుచున్నారో అన్నిటియందును తనకుతన ప్రభుత్వమునకుగూడ సానుభూతిగలదనిచెప్పెను. ఏపని నెరవేర్చుదమన్న ఆర్థిక దుస్థితియే అడ్డుపడుచున్నదనెను. ప్రభుత్వము యేవి ముఖ్యవశ్యములలో వాటిరకే ప్రభుత్వమువారు తమ వస్తువును ద్రవ్యమును వెచ్చింపగలరని నుడిచెను. రోడ్లగ్రాంటులను గూర్చి, ట్రంకురోడ్ల మరమ్మత్తు పూర్తిగను, జిల్లాబోర్డు క్రింద నున్న 1 వ తరగతి రోడ్ల వ్యయమునందు అర్ధభాగమును ప్రభుత్వమువారే భరించుచుండుటచే జిల్లాబోర్డు మూడవతరగతి రోడ్లమరమ్మత్తు బాధ్యత యంతయు ఆయాస్థానికసంఘములకే విడచివెట్టుబడినది. తాగే నీరునకై యుపయోగించు నూతులగుర్చి, ఆరోగ్యపరిశీలకు గూర్చి మంత్రిగారితో సంక్రందించి దాని యవశ్యకత నెరింగితి నని చెలిపిరి. అస్సాముకుమాత్రం గూర్చి, గిరాకీయున్నపుడు పని వాండ్రను గోరగా వారు మనఃపూర్తిగా బోవుచున్నపుడు తాముజుచ్చెప్పజాలమనియు, ఏమైన అక్రమచర్యల జరిగినవో తమకు చెలిపజేసినవో అస్సాము ప్రభుత్వమువారికి జెప్పి సమాధానము పుచ్చుకొందుమనిరి. ఈ విషయమున తాము రెండవ సారి డిప్యూటీవను పంపునపుడు పూర్తిగా విచారించవలెనని వినతిదారులు గోరిరి.

అస్సాముకు మాత్రంబోవుట జిల్లాలోని కౌముపరిశీలకుల ననుసరించి యుండునని గవర్నరుగారు రనిరి. ప్రభుత్వమువారు ఇరిగేషనుపోకర్స్ మేర్పరచి నీరుతేమిబాధ తొలగించినవో యీ ప్రశ్న అంతరించును. గుంటకలు నీటి సరఫరావిభానమునకు అంతవ్యయము ప్రభుత్వమువారు భరించుట, వారిదెవర కేర్పరుచుకొనిన నియమములకు విరుద్ధముగా నుండునేమా యనిదలచి, ఆ యూనియనుబోర్డు మునిసిపాలిటీగా మార్పు బడుట కంగీకరించువాయని ప్రశ్నించిరి. అందులకు వినతిదారు లంగీకరింపలేదు. గవర్నరుగారు ముఖ్యపట్టణము చేరినతోడనే దీనిగుర్చి బాగగ విచారించునని చెలిపెను. ఉరవకొండ నీటి సరఫరా యేర్పాటువిషయ మేతరుననున్నదో చెలిపెను. యూనియనుబోర్డువారు నీటిసరఫరా యేర్పాటులపై పుచ్చుకొనిన ఋణము తీర్చుటకు తగినధనము వహించుటకు పన్ను హెచ్చించుట కంగీకరింతురో తోడ తెలిసికొనమని జిల్లాబోర్డు నకు వ్రాసిరి. వారి ప్రత్యుత్తరమునకై ప్రభుత్వమువారు రెండు జూమచున్నారు.

గుత్తి ఫామిలీ కమిటీవారి వినతిపత్రము

గుత్తి ఫామిలీ కమిటీ రాయబారము ది. బి. పి. కే. కమిటీగారి యాజమాన్యముక్రింద చివరకు గవర్నరుగారిని సంబంధించెను.

ఈసంఘమువారు గవర్నరుగారికి విన్నవించుకొనవలసిన విషయముల నిదివరకే మెమోరాండము ద్వారా ప్రకటించిరి. ఇరిగేషనుస్కీము, కరవు సహాయ యేర్పాటులు, అస్సాము నకు మాత్రం ఎగుమతి కరవుచే బాధకొందున్న జిల్లాలకు సంబంధించిన ఇరిగేషనుప్రాజెక్టు లన్నియు, కొన్నిలాభకరముగా నుండకపోయినను. ప్రభుత్వమువారు అమలు జరుపవలెనని రాయబారులు గోరిరి. ప్రజలబాధ తొలగించుటకు ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నములను జేయుదునని గవర్నరుగారు రనిరి. డి. త్రమండలములో కలవు చిన్న చిన్న ప్రయత్నముల వలన తొలగునట్లు ఆయన కనుపడుట లేదు. స్థానిక ప్రాజెక్టులు, అనగా అచ్చటచ్చట నీటిసరఫరాగల పల్లపుప్రదేశముల వాగురువు జేసికొనిన ప్రాజెక్టులు ఉపయోగకరముగా నుండవు. వర్షము లులేనపుడు యివిగూడ ఎండిపోవును. జిల్లాబోర్డువారికి జెప్పినట్లే, తుంగభద్రప్రాజెక్టునంటి పెద్దప్రాజెక్టు ఏయైన జరుగవలెననియు దాని విషయమున ప్రభుత్వము వారి తో గలసి క్రద్ధగా విచారించుననియు గవర్నరుగారు హామీయు జేసిరి.

అస్సామునకు మాత్రంబోవుట

అస్సామునకు మాత్రంబోవుట గోనిపోవుటగుర్చి రాయబారులు దీర్ఘముగా చర్చించిరి. అస్సాము చట్టములోని మరతులు యెల్లరకు బోధపడునట్లు ప్రకటించక, యీ రాష్ట్రములో సర్దారులు చాల భాగములను మాచించి మాత్రంబోవుట రిజిస్టరు జేయుటకు చాల ఉత్సాహకరముగా నుండుననియు, రిజిస్టరు చేయబడినవారు అస్సాముబోవ నిరాకరించినవో దారుణమున శిక్షలకు ఆకారణముగ బాల్పడుచున్నారనియు, చారు దోషిరి. 1901 సం॥న చట్టము ఫార్మ్ సెంటుబార్చి గజెటులో తెలుగున ప్రకటించబడినదనియు, లేబరువరకుల నిబంధన తొలగిపోయిన తోడనే శిక్షలను చెల్లుపు చట్టనిబంధనలు పనికిరావనియు గవర్నరుగారు రనిరి. అస్సాములో ప్లాంటరులు మాత్రం తమను వీడిపోయినవో అరెస్టుజేయవచ్చునాయని డ్యూక్సుగారు పార్లమెంటులో ప్రశ్నింపగా ఆ నిబంధనలు కొన్ని యెండ్లక్రిందటే తొలగింపబడినవని అందరు సెక్రటరీగారు జమలు చెప్పిరి. రిక్రూటింగు సర్దారులు అక్రమముగా ప్రవర్తించినట్లు జిల్లామేజిస్ట్రేటునకు చెలిపినవో ఆయన తప్పక శిక్షించునని గవర్నరుగారు రనిరి. మలయాద్వీపమునకు రిమిగ్రేషను జరిగి పథకులపైనే అస్సామునకుగూడ జరుపవలెనని కేశవస్వామిగారు మాచించిరి. బొంబాయి, సింధుదేశములకు మాత్రం యెగుమతికి అభ్యంతరము లేనపుడు అస్సాముకు కేల యుండవలెనో గవర్నరుగారు తెలిసికొనజాలకుండిరి.

కరవు పనులనుగూర్చి వినతిదారులు ఉపశమనకార్యములను యొక్కజేసి, మాత్రం అధికముగా నిచ్చుచుండవలె ననియు, ఆపనులను బాధితులగు గ్రామస్థులకు ఆంధ్రు విడిగానుండు స్థలములందు జరిపించుచుండవలెననియు గోరిరి. గవర్నరుగారు వారి సూచనలకు సంతసించి, అనంతపురమునకు యితరజిల్లాలనుండి పచ్చికవచ్చు యేర్పాటులను ప్రభుత్వమువారు చేయుచున్నారని చెలిపిరి. కలక్టరుగారు ధాన్యము, చోళ్లు, పచ్చిక యితర జిల్లాలనుండి తెప్పించి సరసముగు ఖరీదు విక్రయించునట్టి యేర్పాటుజేయుటకు ఆజ్ఞాపించబడిరి. అనంతపుర మనకు ఈ విషయమున తగినసహాయము జేయవలెననికర్నూలు, చెంగల్పట్టు క్రిష్ణజిల్లాకలెక్టరులకు తరపుజేసిరి.

హాస్పేట

గవర్నరుగారు బల్లారినుండి 30 వ తేదీ సాయంకాలము బోయి, నేతపనలు, మరకొన్ని స్థలముల జూచిరి. 1 వ తేదీ ఉదయం హంపీజూచి హాస్పేటబోయిరి. అన్నటరామదర్శ అబ్బరకముగనులు చూచి రాత్రి 10 గ కర్నూలుబోయిరి.

గజదొంగ పట్టుబడుట

జిల్లా పోలీసుఉద్యోగులు వీనినిపట్టుకొనుట కొకప్పుడు సఫలముగా చేసియుండిరి.

తిన్నెనల్లి, జూలై 1: తిన్నెనల్లి జిల్లా కలెక్టివ్ మ్యూజరం గ్రామములోని కృష్ణస్వామి తేవన్ అనునొక గొప్పబందిపోటు గాడు నిన్నటిదినమున మరయొక సహచరునితోగూడ కంకరన్ కోయిలోపోలీసువారిచే నరెస్టుచేయబడెను. దక్షిణయిండియాలో కల్లరాదిన హుడ్డు అని పేరుపొందిన జంబులింగం పోలీసువారిచే తుపాకీతో కాల్చి చంపబడిన పిమ్మట దక్షిణయిండియాలో ఆభాగములను కృష్ణస్వామి తేవను గడలాడించుచుండెను. ఈతడివరకు ఒక అరడజనుమందిని హత్యజేసి యుండెనట. ఒక అరడజను బందిపోటును తుపాకీతోపోయి జరిగించెను. వీని నరెస్టుచేయుటకు అనేకమైనవారంట్లుండెను. వీడు బహుచము తగ్గరముతో తిప్పించుకొని బోవుచుండుటవలన వీనిని పట్టుకొను మార్గముల నరయుటకై జిల్లా పోలీసుయూద్యోగు లొకప్పుడు నొకసభను, గూడ చేయవలసియుండెను. వీనిని పట్టుకొనుటకు పోలీసువారుతిన్నెనల్లిజిల్లా నంతయు గాలించి యుండిరి. ఈతని నరెస్టుచేయుటకు రు 500 ను హత్యలను దోపిడీలను జరుపుటలో ఈతనికి రెండుభుజములుగా పనిచేయుచున్న ఈతని యిద్దరు సోదరులను అరెస్టుచేయుటకు చెరయొక రు 100 ను ప్రభుత్వము వాగ్దాన మొనర్చి యున్నారు. (అ|| పే)

చెన్నపురి ఆరోగ్యము:— జూను 28 వ తేదీతో అంతమయ్యే వారమునందు మరణసంఖ్య సాలునకు వెయ్యివలది 35.5 చొ॥ యుండెను. అంతకు ముందువారము 37.5 చొ॥ నిరుడు యీవారమునందు 30.9 చొ॥ యుండెను. 7 గ.కి పోటకము పెచ్చి 2 రు మరచించిరి. ఇతర జ్వరములవలన 28 రు చనిపోయిరి.

ఆంధ్రపత్రిక

1924-వార్షిక జూలై నెల 2-వ తేది

బుధవారము

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభాగము

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభాగము, స్వకలిత పాలనమున కాభారభూతి మునుంచియే, దేశీయ మహాజనసభ అటుల గావించెను. ఆంధ్రులు నిరూపించిన యీ సిద్ధాంతము ప్రభుత్వమువారి యాదరణ బడయకున్నను, కాంగ్రెసుసభవారిచే నంగీకరింపబడెను. భారతవర్షము స్వాతంత్ర్యము బడసినప్పటిను, భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభాగము ప్రజలకు ఎంతటి ప్రేమనర్పించును. పరిపాలనము దేశ భాషలలో జరుగుట ఎంత యవసరమో దెలుక నేకర లేదు. స్వాధీన భారతవర్షమునందు, ఆంగ్ల భాషకు ప్రాముఖ్య మండజాలదు. ఆంగ్ల భాషతో కలిపి పాలనావ్యవహారములను నిర్వహించగలరను మూల విధి ప్రముఖ దోలగిభాగమనదు. కాంగ్రెసు సభవారు దేశమునకు చక్కని మార్గమును జూపిరి. వివిధ భాషాప్రజలను కాంగ్రెసువ్యవహారములందు త్రిధ్వపాంతులకు, భాషాప్రయుక్త విభాగము మిగుల తోడ్పెట్టును. కాంగ్రెసువ్యవహారములు దేశభాష లలోనే జరుగుచున్నవి. హిందీ భాష సామాన్య భాష యగుచున్నది. భాషాప్రయుక్త విభాగము పోరాటములకును, కలహములకును తావిచ్చునని యు, వికమత్యమునకు భంగము కలిగించుననియు, జాతీయతను ధిగ్వికరము ననియు వెనుకటి రాజకీయవేత్తలు దెలుపుచుండెడి భయమంతయు నిగూఢార మని తేలినది. అందుకు మారుగ నిజముగ జాత్యైక్యము బలపడుట కీ విభాగము తోడ్పడు చున్నది.

ఏట్లుగాకని భారతీయులకును రాజకీయ విషయముల పట్ల సామాన్యముగ నెకాభిప్రాయము లుండజాలవు. ప్రజాశక్తి యలను విఫలమగుచున్నకై వీరు కంకణము గట్టు కొనరి. కాని భాషల ననుసరించి రాష్ట్రములను విభజించుటవలన ఏకుడు లాభమును నెట్లుగారు కామన్సువర్గలో సూచించిన సవరణలో భారతీయు లేకవింపక మానరు. ఇండియా సహాయ మంత్ర యగు రిచర్డుగారు ఏట్లుగారికి బదులు జెప్పుచు మాంటుఫర్డు రిపోర్టులో నీ విషయము గూర్చి వివరింపబడె ననియు, ఆలివియరు ప్రభువు గారు రాష్ట్ర పునర్నిర్మాణమును దలపెట్టుట లేదనియు, నుడివెరి. ఆలివియరు ప్రభువుగారు రుతటి దూరదృష్టిని జూపెదరిని, ఎవరును తలంపరు. కాని నేడు గ కున్న రేఖయినను భాషాప్రయుక్త విభాగము జరుగక తప్పదు. పరిపాలనాసౌకర్యమున కును, ప్రజలసత్వరాభివృద్ధికిని వేరొక సాధనము గనుపించదు. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రమున కిట్లంతరములు దెలిపెడి దిములు గడచిపోయినవి. దాని యావశ్యకత వెల్లరును గుర్తించుచున్నారు. రాష్ట్ర విభాగము ననుసరించి అధికారవర్గపరిపాలనము జరుగ కున్నను, అట్టిరాష్ట్రములు ప్రజలదృష్టిలో రూఢి యయినవి. ఇతిరవ్యవహారములకొర కిది గుర్తింపబడుచున్నది. ప్రాచీనరాష్ట్రములు భాషల నాధారముగ గ్రహింపను. మధ్యకాలములో రాష్ట్ర

ములు దారి తీయులేక యేర్పడినవి. నరసింహా యగు పునాదులపై నిర్మితము గాగలవు. అట్లే శుభ స్థితి త్వరలో ఘోరముగా జరిగి మనఃపూర్వకముగ గోచరమగు.

ఫలితము

అహమ్మదాబాదు కాంగ్రెసుసంఘ సమావేశమువలన గలిగిన ముఖ్యలితము, గాంధీమహాత్ముని గొప్పతనము మరింతగ వెల్లడియగుటయే. మహాత్ముడు తనసిద్ధాంతములను విడనాడలేదు నభ్యులకార్యమును గమనించి, తననుగణ్యముగ నిర్ణయము గావించెను. కాంగ్రెసు సమావేశము భాషము అహమ్మదాబాదు సమావేశము మూలమున మరింత హెచ్చునని చిత్రంజనదాసు గారు జలికరి మొదటినుండియు తుదివరకు మహాత్ముడు హేతుబద్ధమైన ప్రవర్తించె నని. దాసు గారికి దోచెను. స్వరాజ్యపక్షనాథుని, డిల్లీ-కెటెలు, పుట, మహాత్ముని అద్భుత శక్తిని దర్శనము బిబ్బుల్ కలం ఆజివ్ గారి యుద్దేశము ప్రకారము, గాంధీ ఎట్టి మనోకాత్మల్యము జూపియుండలేదు. మహాత్ముడు ఉభయపక్షములకును నే మహాభూతము గుదిర్చి నిర్మాణకార్యక్రమమును నిర్వహింపవలయునని కోరెననియు, ఇక్కార్యమును నిర్వహింప నిచో బెలాంనందు ఖండితమగు నిత్యము జరుగ వచ్చుననియు, శ్యామసుందర చక్రవర్తిగారు జలికరి శినివాసయ్యంగారు ప్రైత్ము, గాంధీమహాత్ముడు ఉన్నతపీఠము నధిష్ఠించెనని యొప్పుకొనిరి. ఏరికి భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రక్రమము త్వరితగతిన జరుగగల మిండు సానికసంఘములను ఆక్రమింపబడుటయు విశేషము మేలు గలుగునని విరుద్ధమునున్నారు స్వరాజ్యపక్షమున వీరు ప్రవేశించి భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రము అహమ్మదాబాదు ఫలితము గొందివంత్యైక్ గొంచుచున్నారు పయనీరు. మున్నగు ఆంగ్ల హిందీవలతి కలుగు, లిడరు మున్నగు మితవాదీ పత్రికలును, జయము వీరదనియు నభిప్రాయము వారి దనియు వాయుచున్నవి జయభయము లెవరి స్థు ప్రశ్నతో విమి తము లేదు నిర్మాణకార్యక్రమము త్వరితముగ నిర్వహించుట లెటల నిచే వత్తు ఇందజోరకు ఉభయపక్షములకును శక్తివంతన లేక పాటుపడెదమన మహాత్మునకు వాగానము జేసిరి బెలాం కాంగ్రెసుసభ జరుగు లోపల దీనిని పూర్తి చేయుటకై కాంగ్రెసుసభ్యు లెల్లరును నడుమునట్లుట ధర్మము నూలునకుట విషయమై నిర్బంధము తొలగింపబడినను, ఎల్లర ధర్మము తెలిసియేయున్నది అహమ్మదాబాదు సమావేశఫలితము, నిర్మాణకార్యక్రమనిర్వహణ మునకు మరల విశేష ప్రోత్సాహ మొసగుచో, విషయము గలిగెనని చెప్పవచ్చును. వాయకులవాగాన ములు సఫల మగుగాక!

కాన్పూరుకాల్పులు

రాష్ట్ర రుద్ధివ గుండ్లను ప్రయోగింపవలెనను సిద్ధాంతము కాన్పూరుమందు అమలులోనికి చేపడె నని చాళుక్యులు తెలిపిన విషయము. కాల్పుల యొక్క యావశ్యకత యేదీయో, ప్రభుత్వవలన ఘనండు గనుపొవ కదు. పూర్వీక పలుపలనుండి కార్మికులు రాష్ట్ర రుద్ధివను, తు సాకులను ప్రేల్పవలెన యనవచ్చును యనునీతిదు. పోలీసు వారి గుండ్లచక్కను వినియోగ సేకమంది, చాళి హాయిలు, ప్రభుత్వ పకటనము దెలిపియుండెను.

కాంగ్రెసు నిర్మాణకార్యములను తమ రిపోర్టు నందు ప్రచురించినవంగతులు, నిజస్థితిని తెలపదుచు చున్నవి. పోలీసువారిని పీల్చివీరుట శవసర మే గలుగ లేదనియు, పోలీసువారి యార్యాటములే చిక్కులకు కారణమయ్యెనని, రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. తగినకారణమున్నను లేకున్నను, గుంపులపై తుపాకుల ప్రేల్పుట యాచారమయ్యెను. ప్రజలపాణములు చులకనయ్యుచువి. నిరాయధులగు గుంపుపై వరుస వరుసను ఆరుమార్లు కాల్పులు, మిగుల ఘోరము. కాల్పుల కు ముందు, ఇతర సాధనల ప్రయత్న భింభన ప్రయోజన ముండునేమో చూచియుండవలసినది. కిరీమున కడుగుభాగము వైసల నయినను, గుండ్లను ప్రయోగించుకుండ, వైభాగమున ప్రయోగించుట కడచితము కాల్పుల విషయమై ప్రభుత్వచిట్టము వెంటనే మార్పు జెంది, అనవసర కార్యమున కవకాశము దగ్గవలె నని రిపోర్టు హెచ్చరించుచున్నది. దేశమున జరిగెడి వికరీతసంఘటనలలో కాన్పూరుకాల్పుకట్టి యని గ్రహింపవలయును ఆయుధాలముపై ననే ముఖ్యముగ నాధారపడియుండెడి పరిపాలనావిధానమువలన విత్తివలెములు, దిల్లీగుటయు దాశ్చర్యము లేదు. ఇది విత్తివలెములలో మూరిన నంత శ్రేయస్కరము. ఉత్తరప్రదేశమునందు ఘోరములు శాంతియును విడి నాడక సహనముతో మెలగుచో, నిట్టిధుస్థితి కనకాశము గలకానీతడు ఎట్టి కడుస్థితిలో వయినను, దౌరస్యమును దోచుకుండ విత్తివాతులను మెలగుచో, సత్కారభివృద్ధి గలుగట నిశ్చయము.

వైకంఠశ్యామము, మహాత్ముడు

వైకంఠశ్యామము, మహాత్ముడు కలిపారమునకు ప్రత్యేకభివృద్ధిగలవాడు. గాంధీమహాత్ముడు అహమ్మదాబాదు కాల్పులను సమీక్షించి, తీర్మానమును పరచితినియుండ లేదు. కాని ప్రత్యేకరూప్రవర్తనము శ్రుతిమించి రాగమునబడుచున్నది. తలలో నున్నము గొట్టుటయే, కత్తితో బొడుచుటయు, చావ మోడ్చుటయు, కర్షణప్రయత్నములను చి పుటయు, జరుగుచుండ, కాంగ్రెసు సంఘసభ జ్యోక్త్యము కలుగ జేసికొనకుండుటకు సాధ్యపడదు. ప్రభుత్వోద్ధిక్తులు రాటములను లాగుకొని పోవుట శాంతిభావనకు మూలముగా నేరదు. కడజాతికింద బరిగొరకుబడెనువారు సైలము ఇంత శాంతియుగ ప్రవర్తనయొక్క అభివృద్ధిసాధర్యమును కాపాడుచు, ఎత్తికెట్టులనయిన ననుభవించి జన్మస్వత్వములకై పోరాడుచుండునపుడు మారునెజ్జన్మల్యముచావుట తోదా? అట్టివానిని గుండలకు వప్పించి, రక్షణ భాధ్యతను విడనాడుట, తిరువాన్కూరు ప్రభుత్వమునకు న్యాయ మగునా? తిరువాన్కూరు సంసా నమువారు వెంటనే దుండగముల నాపి, తమకీ రిని కాపాడుకొనవలయు నని, మహాత్ముడు గోరు చున్నాడు. ఇప్పుడు వివరచ్చెడివారిలు సత్యము లగుచో, వైకంఠశ్యామమునుగూర్చి కాంగ్రెసు వ్యంగ్యముకడటివారు తీర్మానము గావించునట్లు మహాత్ముడు ప్రోద్బలపరుచును. వైకంఠశ్యామము సానికసమన్వయగుటకు మారుగ అఖిల భారత సమన్వయగుచున్నది. తిరువాన్కూరు ప్రభుత్వమువారి కివనయినను సాధుమార్గ మవలంబించుట యుక్తము.

యమము : మద్రాసుగవర్నరుగారు

పత్తిమూలక దేశ ప్రయముగూర్చి మద్రాసు గవర్నరుగారిచేత జంబా బు లే మాత్రము ప్రోత్సాహకరముగ గనుపించును. ప్రభుత్వమువారు

తమ ధర్మము నిదివరకే నెరవేర్చుచుండిరినియు, ఇకనుండను నెరవేర్చెద రనియు జాతకటవన ప్రయోజనముండదు ఇరికేమను సాకర్మముల నేర్పాటు జేయుటలో తగినశ్రద్ధ వహింపలేదనుట విదితిము సానికపు ప్రాజెక్టులవలన ప్రయోజన ముండదని త్రోసివేయుట వలన, సర్వకార్యసాధి కే లంకము గలుగును తుంగభద్రా ప్రాజెక్టు సఫలముగవరకు, ప్రజలు వేయించుటలో ఈ లోపుగ సానిక మగు నిటివసతులను బాగుజేయుట ముఖ్యము అసామ్యకు శక్తిమాంధ్ర దేశమునుండి కలుపురు యేమబాధితులు వెలిపోవుచున్నారు ఇట్లు బాధితులకు దిక్రూటింగు ఏజెంటులు అనే యగు ఆకర్షణముల జూపుచున్నారు ఆక్రమకర్త జరిగి తమ నోటినుకు వచ్చినచో, చర్య దీనికొందు మని గవర్నరుగారు లుకటవన, ప్రజలకు సత్ప్రతి గలుగనరదు అసామ్యకు వలన ప్రాజెక్టు సేవ నిలిపివేయవలయునో తనకు గోచరించుట లేదని, గవర్నరుగారు లికి దానియావశ్యత బాధకడ ప్రజలకుగాని లిగ గోచరింపదు యేమ సవారణమునకు ప్రభుత్వ వారు చేసెడి సహాయము సరిపోవలద అర్థదేశ మంతయు న విషయమై శ్రద్ధ వహించి యావశ్యతలగు దీనుల కివ్వవలెను బా సమకట్టుట ధర్మము

దైవము గలవాడు
మనపాటయియోలో అల్లరుల నణగద్రొక్క తును, ప్రజలను బుద్ధిమంతుల గావించుటకును, వాయవిమానములనుండి బాంబులు ప్రయోగింప జేయుచున్నవి. ఈ పద్ధతి ఎంత క్రూరమో, ఇయ్యది సావరధులను నిరపరాధులను గూడ ఎటుల శిక్షించునో, ప్రాణాప్త మెట్లు గావించునో యూహించుట సులభసాధ్యము. వాయవిమానములనుండి ప్రండవడడి అగ్నిగోళములు వివక్షణ జూపజాలవు స్త్రీలు, పిల్లలు, ముచునలు, నిరపరాధు లను ధైర్యములేక మెల్లరను బాధింతులు. ఇదైన యూరపియను సంక్రామనమయమునందు జర్మను లుప్రయోగించిన సాంకేతికత్తులు నేడు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములో పరిపాటియగుటకాలవైచిత్ర్యము. మనపాటయియోలో శాంతిని నెలకొల్పుట కవలం బించడి సాధనములు, లోత బుట్టించుచున్నవి. శస్త్రరైటిపు ప్రభుత్వమువా రెటుల ప్రవర్తించినను, లేబరు ప్రభుత్వమువా రయినను ఇట్టి అమానివ చర్యలను మానికొనిరాయను క్రశ్మి యుద్ధయించు చున్నది. ఏలనన ముదిటనుండియు లేబరుప్రభుత్వ ము వారి పద్ధతులను తీవ్రముగ నిరసించుచుండిరి. కామన్సునభలో జవాబిచ్చును, లేబరు ప్రభుత్వము వారు వెనుకటి పద్ధతులను మార్చి యుండలేదని, ప్రభుత్వసభ్యుడు మొన్నటిది నము సూచించి యుండెను. లేబరుప్రభుత్వమున కిట్టినితి గౌరవ ప్రదము గాజాలదు.

సంస్కరణవిచారణసంఘము అన్నాగారు
సంస్కరణ విచారణసంఘమునందు సభ్యులగుటకు ముందు జిన్నాగారు చాలకాలము విచారించిరి మీరు జాతీయ పక్ష సభ్యులు కాండుటెబిలు సమావేశ తీర్మానమున కనుకూ ముగ మీరు వోటుజేసియుండిరి, స్వయంసిద్ధ యాధి కారమును కోరిన మీరు, సంస్కరణవిచారణమును మార్పుజేయ విచారణసంఘమునందు సభ్యులగుట ఆశ్చర్యకారణ మయ్యెను జిన్నాగారు లొక్కసంగ తిని మాత్రము సూచించిరి అవసరమగుచో సం స్కరణవిచారణమును సమతము మార్పుట కవకాశ ముండు ననునమర్కముతో రాము సభ్యుల మయితి

గంధి మహాత్ముని పూజానిధి

హిందూపాఠశాలలు నమస్కరింపవలెను

యధాశక్తి ని తోడ్పడుదు

ఇదివరకు మొత్తం 40988-4-4
ఇదివరకు మొత్తం రూ 16104-12-5
ఇదివరకు మొత్తం రూ 16104-12-5

మని చెలిపియుండిరి వీరి నమస్కరమున కాధారము గనపించు సాంస్కరణపు పునాదులను తామకడలింపమని, ప్రభుత్వమువా రిదివరకు ఖండితముగా చెలిపియుండిరి కామన్సునభలో నేటివయమై క్రశ్మి యడుగబడెను తాము సభ్యులగుటకు ముందు జిన్నాగారు లేమయిన పరతులను సూచించిరా యని వారు మిల్నిగారు ప్రశ్నించెరో అట్లవరతుల గోరినటుల తమ కేమయి చెలియదని రిచర్డుగారు బడలుజెప్పిరి జిన్నాగారియుద్ద్యేమేమి? వా లేమయిన-పరతులను సూచించిరా, లేక తమతో తామ సరిపెట్టుకొనిరా జిన్నాగారు ఏ సంగతిని వెల్లడించుట యవసరము తాము పారబడెమున్నచో, సభ్యత్వమునకురాజినామా యున గలు యుత్తిము

ఏదవమా రోడసావుట
లేబరు ప్రభుత్వమువారు ఏదవ మా రో డి పోయిరి కామన్సునభలో వీరియపజయములు సర్వ సామాన్యములయినవి లిబరలుపక్షమువారు తమయిచ్చవచ్చినపుడెల్లను కన్పరైటిపులతో కలియుచున్నారని ఇంతవరకును గలిగిన ఓటమి, ముఖ్య విషయములగుచ్చి గాకపోవచ్చును కాని తరుచుగ నోడిపోవుటవలన, లేబరు ప్రభుత్వప్రతిష్ఠ యంతరింపకమానదు. ఎంతకాలమనీ పోరితరులపై నాధారపడి యుండగలరు? స్వంతబలము లేనపుడు, ఇతరులకు మీరు దానులు గావలసివచ్చుచున్నది. లిబరలు పక్షమువారి యనుగ్రహమున నాధారపడి వలసి వచ్చుచున్నది. మొన్నటిదినము గలిగిన యపజయము సామాన్యమయినది గాదని, బాలునిని గాను హెచ్చరించె. ఎన్ని యపజయములను మీరు నహించి యూశకరుదురని, ఛోబరైనుగో రడిగిరి ఇకనయినను దేశములో తమవలకుబడినే వృద్ధి జేసి, తిని, లేబరుపక్షమువారు అధిక సంఖ్యలతో మరలసార్వ మోటునభలో బ్రవేశించుటమేలు. తమ నిర్ధారతములను మూలద్రోసి, ఇంపీరియలిస్టుల పద్ధతులను చేపట్టుట వలన, మీరు ముందునకు రాజాలరు. ఇదివరకే నలుపురకు మీరై గల విశ్వాస ముగంటుచున్నది ఇకమందును మీ రెట్లునే ప్రవర్తించుచో, భావిదశ ప్రోత్సాహకరముగ నుండజాలదు

నర శింకవకో నాయకుగారు ఇండియా ప్రభుత్వము శంకరక నాయకుగా రిచ్చిన సాక్ష్యముచుట్టి ఇండియా సోషల్ రిఫార్మరులక కొకశంకదోశము గాంధీమహాత్మునితో జరిగి రాండుటెబిలు సమావేశమునకు, వయక శంకరక నాయకుగా రిచ్చితున వూంచెయుండిరి వీచ్చినసాక్ష్యమునుబట్టి చూచిన ప్రభుత్వమువారు గిరి నిందుకు ప్రోత్సాహకరచి నటులను, కాండుటెబిలుసమావేశమున ప్రయో

జము లేదని, మీరు ప్రభుత్వమువారికి చెలియజేసి నటులను సూచించుము. ఇది సాధ్యముగనా యని, సోషల్ రిఫార్మరులక అశ్చర్యము జూపుచున్నది 'గాంధీ ఆరాజకము' అను గ్రంథమును తాము రచించుటకు, ప్రభుత్వమువారి ప్రోత్సాహము కారణ మనయ, ప్రభుత్వమువారు తమ కనేక విషయములను చెలిపేనియు, నాయకుగారి దోష యుండిరి ఆ సంగతిని సోషల్ రిఫార్మరు ప్రతిపక్ష గూడ వెనక ప్రాసమ్మించెట అట్టి స్థితిలో ప్రె సెంటియు విజవయన నాశ్చర్య ముండజాలదు మహాత్ముని యుద్ధయము, దేశమున, కష్టదాయక మని నాయకుగారు నమ్మియున్నచో, వాని సంగతి ప్రాసమ్మించుట ప్రభుత్వమువారికి మీరు తోడ్పడి యుండుట సహజమే యగును, తుదకు ఫలితము వేసవిధముగ హామించుట యొక్కటియే అన్నిటి కన్నను విచిత్రము

ఎండిత విప్లవిగంబరుగారు త్రిపురతియ్యారై గంధర్వ మహాద్వారయ సంస్థాపకులకు ప్రండిత విప్లవిగంబరు గారు తనబుందముతో జూను 24 వ తేదీన తిరుమల తిరుపతి యాత్రకు బోయి యుండిరి అప్పటి కై ప్రభుత్వము లను వాతావరణమువృద్ధి చెందకై కైరాలయసౌందర్యమునకు అట్టి తానందభరితమై అనుదినము ప్రామదామస్మయము జయింపు క్కొన్ని కొలలవచ్చుట ముదిటకు నిశ్చయించి మహాత్మునితో బ్లూనున్న ముండముపల్లను, రాత్రి దైవసాన్నిధ్యము నందు, రాను యుట ప్రాణకాలక్షేపము జరుపుచున్నారని సంత్రమునందు శాశ్వతపాపపక్షము జీయచున్నారని అచ్చట వచ్చుచున్నారని ఆచార్య పాపము విశ్లేషించుచు గాంధీ పాపమును భక్తి పురస్కరముగ పాపమునందు, ఆయన తన భక్తి ప్రావృణానామధ్యమున హామిగంధర్వమును దేశములకు చాటుచున్నారు (2 విలేఖరి)

మైసూరు శాసనసభ
రెండువారము, జూలై 1 - నేడు మైసూరు శాసనసభలో శాసన అన్ని శాసన ములును ఉపసంహరింప జేసెను రెండువారములు మాత్ర ముపాదించుట చివరికి చివరికి ఓడిపోయెను మద్యపు అంగమల నుంచుకొను ఎయము రాష్ట్రములో ఆయామ్యునిపాటిటలకును యూనియనులకును పదవి వేయనలనదని ప్రభుత్వమువారికి కిఫారసుచేయుచున్న తీర్మానము ప్రభుత్వమువారిచే అంగీ కింపబడెను (4|| 1||)

మొయిలుస్తీమరు
బోంబాయి, జూలై 1 - క్రిందటివల 18 వ తేదీ ౨౦వనుండి తపాలతో బయలుదేరిన అందు ఓ మొయిలుస్తీ ము "చైనా" 29 వ తేదీకి వేదమువచ్చి ఆగెముననే అచ్చటనుండి బయలుదేరిన ఆస్టియకు గరిగా మున్నట్లుయెన ప్రవారిం 4 వ తేదీకి డెయం రింగంటులు ఎంబాయి రాంబి యుండును క్రిందటివల బోంబాయినుండి పాపతో యున దేరిన "నాల్మీ" 30 వ తేదీన పార్టు రాయమకు వచ్చి ఆదిమననే అచ్చటనుండి బయలుదేరిన (4|| 1||)

కాంగ్రెసు పక్షముల సమాధానము

నేడుదయము ప్రకటించబడిన 'డెయిలీ ఎక్స్ప్రెస్' యిట్లు వ్రాయుచున్నది:—

గాంధీగారు తీర్మానములు ప్రకటించి, వానిపై అఖిల భారత కాంగ్రెసు శంకుస్థాపన చర్యలుగురించి వ్యవస్థాపక కమిటీ, గాంధీగారు అందరూ కలిసి పనిచేసి సత్సత్తముల బొందుటకు అందరకును అనుకూలముగ పోవుట మంచిదని ధీమాతో కాంత కిరీటావ్రతము మేము తలచుచున్నాము. ఈ సందర్భమున ఆయన మన సత్తము విచిత్రముగా గానించుచున్నది. భర్తానామములను చక్కగ పరిగ్రహించి వానిని జనదాటుకుండుటయు గల్గియు, ఆయన కలిసి పనిచేయుచున్న వచ్చినవారిలో వములను చక్కగ గుర్తించుట ఒక విశేష మనవచ్చును. ఈ క్రింది ఆయనకుండుచేతనే యెట్టి కష్టములు రాకుండజేసి సాధ్యములుగాని పరిస్థితులు కచ్చివను వానిని దాటుటకు సహాయకముగ నుండెను. తుట్టుదకు చివరనిమిషములో ఆయన తగ్గిపోవుటను లొంగుటయని వర్ణించుట తప్పదు. ఈ తేదీనవనికి యర్థము ప్రజలయొక్క దుర్బలత్వమును మహాపూర్తిగా అంగీకరించుటయే. ఆయనకు ప్రజలకును యేమాత్రము సంబంధములేదు. వారందరకన్నను ఆయన అగ్రస్థానమును వహించియున్నాడు. స్వరాజ్యపక్షమువారు సభనుండి వెడలిపోయినపంకిని గూర్చి ఆయనకెప్పినచుక్కలు ముచ్చటగనున్నవి. స్వరాజ్యపక్షమువారు తేదీనపని మనకుకున్నవగు తేదీదనియే అని ఆయన జెప్పెను. కాని ఆయన యేమాత్రమును చలనము బొందలేదు. వారు వెడలిపోయినందువలన ఆయనకు వచ్చినభయమేమియులేక పోయెను. కారణము ఆయనయుద్ధేక్షయు యేమైనను సరే చాలమంది యనుసరణులుగ నుండవలెనని గాని, మూలముత్రముల నేమాత్రము గాని త్యాగముజేయవలెనని గాని కాదు. ప్రజలకన్న సంగతులును నేమియు వారిపాకీ ల్య ము నెక్కువ జేసి దృష్టి వై కా ల్య ము గలుగుటలు జేయుటయే ఆయన యుద్ధేక్షయు. అట్టియుద్ధేక్ష మున్నప్పుడు, ఆయన వ్యజకోరమును తీర్మానమును దెచ్చి ప్రజల కే! మాత్ర ము నందని ఉన్నతమానసిక తత్వమునుండియుండి తనపని సఫలముగాకుండ జేసికొనునెడల అసంబద్ధముగ నుండును. చిరవారులు వెడలిపోయెదమని నూచించినపుడు ఆయన యేమాత్రమును చలించలేదు. వారు నిజముగా వెడలిపోయినపిదపగూడ యేమాత్రమును నష్టము గలుగలేదు. కారణము యితరుల విషయములోవలె యితరులగూడ మూలముత్రములందే భేదము గలదు. అఖిల భారత కాంగ్రెసుసంఘసభలో మొదటితీర్మానమునకు 87 మంది అనుకూలముగను 48 మంది ప్రతిపాదముగ నుండి అంగీకరింపబడినను, స్వరాజ్యపక్షమువారు లేచి పోకుండ నుండినందుల వారిహోటలో నీది ప్రోపేయబడినదే యని, అయ్యది దూషింపబడినట్లే ఆయన భావించెను. ఈ ముఖ్య విషయము నాలుగింటియే ఆయన వోట్లకర్మకాండతో బొందినదివిజయము కావని తిరస్కరింపబడినదే. ప్రజలు దుర్బలులై ఆయనతో సమానముగ రాతేక యితటి కకోరమును పరీక్షకు బట్టుట కాజాలకపోయినది ప్రజాభిప్రాయమును ఆయన కనుగొనెను.

ఆయన యనుసరులు అత్యుత్సాహముతో ఆయనవత్తమును ప్రకటించుచు సిద్ధాంతలుగమాత్ర ముండువారివలెగాక గాంధీగారు మరియొకసారి తద్వ్యతిరేకమని చాటెను. శిక్షార్థ వాక్యమును తొలగించి ఆయన మాడుముఖ్యతీర్మానములను ఆచరింపజేసెను. ఇంతకాలములో యితరులను వదులవలెనని నిర్బంధము జేయకుండ కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకసంఘ సభ్యులు రోజుకు అరగంటయైనను నూలువదులవలెనని కోరబడిరి ఇట్లు జేయుటను తప్పు సభ్యులవిషయములో తగినచర్య దీసికొనుటకు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘముల కధికార మియబడెను. వారు డిస్మిసుగూడ జేయవచ్చును. ఇకను రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము విషయములో అఖిల భారత కాంగ్రెసు సంఘముయొక్క వర్గిం గు క మి టీ కి గూ డ ని ట్టి అధికారమే యియబడెను. కాంగ్రెసు వోటులు, పంచవిధ బహిష్కారముల వాచరించువారి నే యెన్నుకొనవలెనని గాకుండ, కాసనసభల బహిష్కారమును మాత్రము వేరుజేసి మిగిలిన బహిష్కారముల వాచరించువారి నెన్నుకొనవలెనని కోరబడెను. వార్షిక తీర్మానము సిరాజిగంటి త్వవహరమునకు సంబంధించినది స్వరాజ్యపక్ష ప్రాతిపక్ష్యమును అంగీకరింపబడెను. తీర్మానమును చుపపాదించబడిన భర్తానామములో కట్టి భేదముండుటవలన గాని వై ప్రభుత్వ బూయు నష్టముతోకాక ప్రాతిపక్ష్యమును చెప్పిరి. ఈ విధముగ తుపాసంత

యును వీనినదని చెప్పవచ్చును. టెక్నికలుగా, కొందరు దలంచుటలు నిజముగా కాంగ్రెసులో స్వరాజ్యపక్షమువారికిని అశహాయపక్షమువారికిని విభేదములు లేవని చెప్పవచ్చును. కాని యీ ప్రతిపక్షి యంతకాలముండగలదు? కొన్ని విషయములందు స్వరాజ్యపక్షమువారియొక్కయు, చాందసులగు జాతీయపక్షమువారియొక్కయు చిత్తవృత్తి భేదింపుటవలన వేరువేరు దృష్టితో జూచునపుడు భేదములు గలుగ మనే యుండును. ఎంతటి విత్తవాస్థితులు వచ్చినను వానినన్ని నీ దాటుటకు గాంధీగారి కంటెయో చాకచక్యముండుటవలన భవిష్యత్తు యందునని యూహించుటలో తప్పేమియు లేదు. కావున టెక్నికలుగా జూచిన స్వరాజ్యపక్షము వారు అత్యంత ప్రాముఖ్యముగ క్రిందటి అఖిల భారత కాంగ్రెసు సంఘసమావేశ ముపై డెల్టావార్తలో యిప్పుడు నక్షేయన్నారని చెప్పవచ్చును. తిరి కికీనాడ తీర్మానములు మరింత దృఢముగ అంగీకరింపబడినవి. ఇందువలన గాంధీగారు తన బహిష్కారముల వదలి జేయునని యూహించుట యుక్తముగాదు. ఇంతవరకును యెంతటి విపరీతపరిస్థితి లుకయించినను ఆయన మూలముత్రములనుండి వైదొలగక, తత్కవలయును నిశ్చయమును గల వారు మూలధర్మములైన భంగము గావించుకొని సమాధానము జేసికొనుటకు ఆయనకు ప్రపంచముపై వాకర్షము లేక పోవుటవలన అట్టివానినిగూర్చి యిట్లు తలచుట ఆయన మహా సాశిల్యమును లక్ష్యముజేయుకుండుట యగును.

జయభో కాల్యుల కేసు

22 మంది ముద్దాయిలకుం శిక్ష వేయబడెను
మొదటి సాహితీజిత జయభోతు చెల్లినప్పుడు జరిగిన అల్లరుల సందర్భమున 22 మందిపైని కేసుచేరిరి. కేసు విచారణ నాథాలో జరిగినది. నిన్న 1 వ తేదీని తీర్పుచెప్పబడెను. ఒరనుండికి తీసికొని తెల్లగుర్రముపై నెక్కి ముందునడచిన నాయకుడగు మాజాసింగుకు 10 ఏండ్లకఠినశిక్షయును 1000 రూపాయలు జూర్యానాయకు చెల్లించనిచో 2 ఏండ్లు కఠినశిక్షయును వేయబడెను. గుంపును ప్రోత్సహించిన కృష్ణకారను సిక్కుస్త్రికి నాలుగేండ్లు విశిఖిదు వేయబడెను. స్త్రీయనుకారణముననే కఠినశిక్ష వేయలేదు. మరి 16 గురికి చెరి 7 ఏండ్లు కఠినశిక్షయును చెరి 1000 రూపాయలు జూర్యానాయకు చెల్లించనిచో చెరి 18 నెలలు కఠినశిక్షయును వేయబడెను. తక్కినముగ్గురికిని వయసునుబట్టి చెరి 5 ఏండ్లు కఠినశిక్షయును చెరి 1000 రూపాయలు జూర్యానాయకు చెల్లించనిచో చెరి యొక ఏను కఠినశిక్షయును వేయబడెను. (ఆ. ప్రె.)

తాం కేళ్ళరము

నిన్న జరిగిన సత్యాగ్రహము
నిన్న 1-వ తేదీని 16 గురిని అరెస్టుచేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

చెన్నపురి జార్జిటౌన్ ఫిర్యా ఆంధ్రకాం
గ్రసు సంఘములు:— వై సంఘముయొక్క అసాధారణ సమావేశముజూలై 4 వ తేదీ శుక్రవారము సాయంకాలము 5 గంటలకు తొలుకెట్టిపిడి, ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయమున జరుగును. సభ్యులెల్లరుతప్పక రాగోరెదము. కార్యక్రమము:—

- (1) మండలసంఘ కార్యనిర్వాహకుల నెన్నుకొనుట, (2) రాష్ట్రసంఘమునకు సభ్యుల నెన్నుకొనుట

గడ్డె. రంగయ్యనాయుడ, వి. ఎల్. శాస్త్రి
గో. వేం నుబ్బిమ్మారెడ్డి
కార్యదర్శులు.

గుంటూరుజిల్లా ఖిద్దరుబోర్డు
గుంటూరుజిల్లా ఖిదరబోర్డు సభ, గుంటూరులో స్వరాజ్యకార్యాలయముందు జూలై నెల 2 వ తేదీ సోమవారం మధ్యాహ్నం 2 గంటలకు, జననగుగన సభ్యులందరు తప్పక దయచేయ ప్రార్థితులు. హాజరయొక్క కష్టనిష్ఠాధములగు గురించి విచారించబడుచుగన హాజరుకూడ ఆసభకు తప్పక దయచేయ ప్రార్థితులు.

ఇటికాల సార్యనారాయణ,
మద్ది వెంకటరంగయ్య,
కార్యదర్శులు.

వైకంఠాగ్రహము

14 రాట్టములు హరింకబడెను.

మొన్నను నిన్నుసూడ మామూలు ప్రకారము వలంటీరులు రాట్టములను పట్టుకొని వెళ్లి పశ్చిమపురోద్ధున ప్రతి కూలు రద్దవచ్చి ఆపివేసిరి. కంట్లో నున్నముపడిన ఎలయముట్టు తెబ్బలు తగిలిన మార్తాండంగారికి క్రమముగా గుణము కలుగుచున్నది.

ప్రతి కూలురైని పోలీసువారు కేసులను నమోదు చేసి కొని వాకలు చేయుచున్నారు.

అజకాను అనువుల యీ చాలంటీరుపైన గూడ న్యాయస్థానము చేసినపుడు అతనికి జబ్బుచేసి రాజాలకపోయినందున వారంటు పంపి నేడు (2-వ తేదీ) అతనికి కోర్టు ముగ్గు యువరతును వైఖు వేసిరి.

ఇచట చలి విస్తారముగా నుండుటచే వలంటీరులకు మంచములను కప్పించుటకు బట్టయు యిచ్చిరి.

నిన్న 1 వ తేదీని పశ్చిమపిడి వలంటీరులు వెళ్ళుసరికి హిందువులు రోడ్డుప్రక్కల తూముగోడల పైని కూర్చుండి యుండిరి. వా రమని ఉత్తరపు ప్రకారము వలంటీరులు ముందుకు సాగగానే హిందువులొక్కసారి పరుగున రోడ్డుకడ్డు పోయి వలంటీరులను దూషించి గంటిచేసిరి. వారిలో నొక డొక వలంటీరుని త్రోయగా వలంటీరు క్రిందపడిపోయెను. వలంటీరులు ముందుకువెళ్లుటయో, హిందువులువెనుకకుత్రోయుటయు 20 నిమిషములవరకును జరిగినది. చాలమంది జనులు చేరిరి. వారిలో ప్రతికావిలేఖరు లిద్దరుగూడ నుండిరి.

“ప్రతికలలో నేమి వ్రాసినను సరే మేము దౌర్జన్యమును మానము. నన్ను ఉండినీనను సరే సత్యాగ్రహాల నొక్క అడుగైన ముందుకు పెట్టనీయను” అని వారిలో నొకడనెను. హిందువులు కట్టిన త్రొత్త అడ్డుదడినది నది జరిగినది. పోలీసు వారు కట్టినదడికి 100 గజములదూరమున హిందువు లేచడిని త్రొత్తగా కట్టిరి. ఈ త్రొత్తదడినద పోలీసు కనిపేటు లొక్కరును కనబడలేదు. చలంటీరులను మాత్రమే వారిట్లు అడ్డివేయుచున్నారగాని తక్కినవారివందరిని నిన్ను జాతులను పంచములను ఎజవాలనుగూడ పోనిచ్చుచున్నారు.

రామస్వామి నాయకరుగా రీమండలమున నుండగూడ ను నుదత్తరు వింకను అములులోనే యున్నది. మరల నొకటి రెండురోజులలో విచారణ జరుగవచ్చుముగాన ఆయన తిరువాన్కూరులో ప్రస్తుతము సంచారము విరమించిరి.

సత్యాగ్రహాలను కొట్టివేసే యేయబడిన ఏర్పాటుతో తన కేమియును సంబంధము లేదని పూర్వాచారపరాయణుల నాయకులలో నొకరగు ఎం. కే. రామస్వామిగారు పోలీసు వారి కరిగించిరి.

కరుంగిల్లి తాలూకానుండి ఎజవాప్రములు 18 మంది వైకంఠవచ్చిరి. వారు ప్రతి నెలలోను మాడురోజుల వ్యయమును భరించెదమని వాగ్దానము చేసిరి.

అయ్యముత్తు గొండకూరు గ్రామములలో 220 రూపాయలు వసూలుచేసి వైకం ఠీసికొని వచ్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

కద్దరు ధరించుట నేరమా?

భారతశాసనసభలో నున్నార వు రి విషయము

జూనునెల 2 తేదీన సి. దొరస్వామి అయ్యంగారు భారతశాసనసభయందీక్రింది ప్రశ్న నడిగిరి.

ప్ర:—(ఎ) ప్రభుత్వోద్యోగులు కద్దరును గరింప రాదనియు ! విదేశ ప్రబట్టలను మాత్రమే ధరింపవలసినవనియు ప్రభుత్వమువారు నిధించిరా?

(బి) ప్రభుత్వోద్యోగులు ఆంధ్రప్రదేశ్, హిందూ, బొంబయ్ క్రానికలు ప్రతికలను జడువరాదనియు, “జస్టిసు” మాత్రమే వదులువలసనియు డిపార్టుమెంటులు నిబంధనగలదా?

గా. సర్. ఎ. మడ్డిమన్:-ఎ. బి. లేదు.

దేవప్రసాదసింహ:- కద్దరును ధరించినందులకు ప్రభుత్వోద్యోగులెవ్వరును శిక్షింప బడలేదని ప్రభుత్వమువారు తెప్పగలరా?

గా. సర్. ఎ. మడ్డిమన్:-నేనట్లు నడువజాలను.

గూణి మాత్రలు

20 మాత్రల డబ్బీ 1-3 రు 0-8-0
అమృతాంజనము డిపో బొంబాయి, మద్రాసు

“బొంబాయి క్రానికలు”

మాననప్రదాన

ధార్యులు కాల్పులు

బొంబాయి హైకోర్టు విచారణ

బొంబాయి, జూలై 1:— హెచ్. ఎల్. పెయింటరు ఐ. సి. ఎన్. సి. ఎన్. మార్ ప్రెస్, శివలింగప్ప (తల్వారి) గార్లు ఇండియన్ న్యూస్ పేపరుకుంపెనీ కిమి తెలుపారినను, మృత్యు ద్యూతు పిక్చులుగారిపైనను దెచ్చిన మాననప్రదానము ఈదినమున బొంబాయి హైకోర్టునందు న్యాయమూర్తి కెంపు గారియెదుట విచారణకు వచ్చెను. 1921 సం॥ జూలై 11, 12, 13, 18 తేదీలలో ముద్దాయిలు దురుద్దేశముతో బొంబాయి క్రానికలు పత్రికయందు అసత్యమును వ్యాసములను ప్రకటించి మాననప్రదానము గలిగించిననియు, అందు 1, 2, 3 ముద్దాయిలకు వరుస గారు 1 లక్ష రు 75 వేలు రు 50 వేల చొప్పున నష్టపరిహారము నిప్పించవలెననియు పిర్యాదులు గోరిరి. వాదులతరపున అడ్వకేటు జెనరలు కంగా గారు కెంపుగారి సహాయముతో హాజరైరి. ముద్దాయిలతరపున బి. జె. దేశాయి, డాక్టర్ గార్లు హాజరైరి.

మొదటిఫిర్యాది కలెక్టరు. రెండవఫిర్యాది పోలీసు నూపరింటెండెంటు, మూడవఫిర్యాది ధార్యులు పోలీసు సబ్ కమిషనరు. ఆ వత్సరమున ధార్యులనందు అల్లరులయందు పాల్గొని రని యారోపించబడిన వారిపై తుపాకులను ప్రేల్చుటనుగించి ఈకేసు బయలుదేరినను. ఆ సమయమున ముగ్గురు హతరైరి. ఈ కాల్పులగురించి అప్పుడు విచారణ జరిగెను. అచ్చట స్థానికాధికారులు (అనగా ఫిర్యాదు లనుభావముతో) చెలిపిన సాక్ష్యము నిజమైనది గాదని చెబుచు బొంబాయి క్రానికలు ప్రకటించిన వ్యాసములపైననే ప్రస్తుతమీ దావా లేబడెను. స్థానికాధికారులు తమవిధుల నిర్వర్తించుటయందు ఇతరులను హత్యనొనర్చు ప్రోత్సహించిననియు, అట్లుగానియెడల తప్పుడు సాక్ష్యముల సృష్టించుటకు తోడ్పడిననియు ఆ వ్యాసములలో నారోపించబడిన. పోలీసులు కొంగరిపై తుపాకుల ప్రేల్చిరని ముద్దాయిలు ఒప్పుకొనిరిగాని, తుపాకులు ప్రేల్చుట అవుసరమైనంత అల్లరులు జరుగ లేదని యనుచున్నారు. స్థానికాధికారుల పై గావించిన యారోపణల నిజమైనవేననియు; అవి న్యాయ వినియోగములేగాని నష్టము గలిగించు దురుద్దేశముతో నొనర్చబడినవి గావనియు ముద్దాయిలు చెలిపిరి. వ్యాసములవలన ప్రతి వాడులకెట్టి నష్టమును గలుగలేదనియు అంతేగాక మొదటి వాది, అటుతరువాత కమిషనరుపదవికి ప్రమోదముజేయబడిన ముద్దాయిలు చెలిపిరి.

ఫిర్యాదీలవాదన

కాంగా గారు మొదటి వాదితరపున కేసును ప్రారంభించుచు, ఆతడు 29 సం॥గా యాద్యోగములో నుండెననియు, 1921 ఫిబ్రవరి 22 తేదీనుండి 1922 మార్చి 17 తేదీవరకు ధార్యులజ్జ్వలకల్ప రుగను, జిల్లామేజిస్ట్రేటుగను నుండెననియు నుడివెను. 1921 జూలై 1 తేదీకి పూర్వము పికటింగు ప్రారంభింపబడినను.

న్యాయకెంపు:—అల్లరులకు కారణమేమి? నే నింగ్లండు లో నున్నపుడు వానినిగురించి చదివినట్లు జ్ఞాపకము.

కాంగా గారు:—1924 జూలై 1 తేదీన ఫానిక్ భిలాభతు, కాంగ్రెసు సంఘములవారు పికటింగును ప్రారంభించిరి. మే 20 తేదీన, పోలీసు సబ్ కమిషనరు శివలింగప్ప, భిలాభతు కమిటీవారితో నియమింపబడిన ఇద్దరు మహమ్మదీయ సలహాదారులు, ధార్యుల వస్తుదారులయెదుట ప్రాసిక్యూటజేసెను.

జూలై 1 తేదీన, త్రాగిండుకుగాను ఒకభంగినద్ద భనమునుబలవంతపెట్టి వమూలజేసినని వారిపై యారోపించబడినను. బి. పి. సి. 392 సెక్షను క్రింద, బలవంతముగా భనము నుపహరించుట లాగుకొనుట అనునీరములక్రింద వస్తుదారు ముద్దాయిలకు ఆరేపింపబడిన కఠినశిక్షను విధించెను. తీర్పు జెప్పినపుడు అచ్చట పెద్దప్రజలగుంపుజేరినను. శిక్షింపబడిన ముద్దాయిలను జెయిలునకు దీసికొనిపోవుసమయమున వేయిమంది ప్రజలగుంపు వెంటనకును ప్రారంభించెను. రాళ్లు విసర్జించు గుంపు ఉద్రేకపూరితముగ నుండెను. ఇంతలో గుంపువారు తిరిగివచ్చి, సారాయికంట్రాక్టరు కారణముచే పైభిక్ష్యులను శిక్షింపబడినను కారణముచే అతని దుకాణముపై రాళ్లువిసర్జించెను. కంట్రాక్టరును మాణిక్యకరకారి బండివానిని పొందియుండి

ప్రజలగుంపువారు కొట్టిరి. అందుచే నాతడు చైద్యశాలకు పంపబడవలసివచ్చెను. సాయంత్రము 6 గం॥ అగస్తరికి 2000 మంది ప్రజలు గుంపుగూడి, బహుశకు దగ్గరనేయున్న సారాయిదుకాణమును ముట్టడించిరి. దుకాణమునకు కుడిపై పున సిటీపోలీసు స్టేషనుగలదు. సారాయిదుకాణము యెదుట నోకరోడ్డుగలదు. ఈ సభ గూడినచోట నోక మహమ్మదీయుల శృణానవాటికగలదు. అల్లరి, దుకాణమువద్దజరిగెను. గుంపులోని ప్రజలు రాళ్లు విసరిరి. చెదరిపోయినదని పోలీసువారు వారికి జెప్పిరి. కాని వారు విశ్వసింపలేదు. పోలీసువారి పైనగూడ రాళ్లువర్షించెను. సారాయి దుకాణముయొక్క తడికలకు నిప్పుముట్టింపగా పోలీసువారువచ్చి వానినార్పవలసివచ్చెను. పోలీసువారు, గుంపును అదుపులోనుంచబాలక పోయిరి. మర్నాంజికరకాగారు సాయంత్రము 7.30 లేక 8 గంటలకు వాతములముగా ఫిర్యాదుజేసెను. గుంపులో 2000 ప్రజలువరకుండిరి. వారు వెల్లిపోవుటలేదు. పికటింగు జేసినవారినిద్దరిని ప్రాసిక్యూటజేసి, ఖయదుతో పెట్టించిన సబ్ సెన్సెర్లను, పెలగానులోవలె, కొట్టిచంపివేయవలెనని వారుచుచుండిరి. గుంపులో నుండి వేయబడిన ఒకరాయి, ఒక పోలీసువానికి తగిలెను. శివలింగప్పకు గూడ నోకరాయితగిలెను. పోలీసువారు గుంపుచేమట్టుముట్టుబడిరి. అందుచే పోలీసులు మొదటి హెచ్చరించి తరువాత గుంపుపై తుపాకులను ప్రేల్చవలసివచ్చెను. మొదట తుపాకులు గాలిలో ప్రేల్చబడినను. మొదటికాల్పులు రాత్రి 8 గం॥కు జరిగెను. అంతట ప్రజలు వెనుకకు వెల్లిపోయిరి. కాని తరువాత సభగంటనడటికి తిరిగి గుంపు ఒక్కొక్కటిగా ముందుకు వచ్చెను. అప్పుడు తిరిగి తుపాకులు ప్రేల్చబడినను. ఈ విషయములు తెలిసి, పెయింటరుగారు జిల్లాపోలీసు నూపరింటెండెంటు మార్పుటనుగారిలోను, అసిస్టెంటు నూపరింటెండెంటు స్వీత్తుగారిలోను కలసి ఆప్రదేశమునకు వెల్లెను. వీరు వెల్లెసరికి కాల్పులు ముగిసెను. మొదటి సాక్షి తన చచ్చట జూచినవిషయముల గురించి సాక్ష్యమిచ్చెను. సారాయిదుకాణము తలుపువలగల్గియుండి యుండెను. కొంత డబ్బు చెల్లాచెదరగ పడియుండెను. గడియారము బ్రద్దలైయుండెను. తరువాత పోలీసు డిప్యూటీ నూపరింటెండెంటు డి. సిల్వగారు జూలై 17 తేదీనుండియు, సి. బి. డి. డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరు జెనరలు రష్ట్రుగారి సహాయముతో పోలీసువారు పరిశోధన నొనర్చిరి. ఈపరిశోధనలో పెయింటరుగా రెట్టికోక్కమును పుచ్చుకొనలేదు. స్థానిక కాంగ్రెసు సంఘ అధ్యక్షుడుగు జోషిగారి ఆరెస్తును గురించి మాత్రమే ఆతడు సంగ్రహింపబడినను. శివలింగప్పగూడ ఎట్టికోక్కమును గలిగించు కొనలేదు. డి. సిల్వగారు ఆరాత్రియే ధార్యులనకు వచ్చిరి. ఆరెస్తుజేయబడినవారు మొదట మేజిస్ట్రేటుచే విచారింపబడితరువాత నెమననకు పంపబడిరి.

జూలై 4 తేదీనుండియు బొంబాయి క్రానికలుపత్రిక చాల నిందా భూయిష్టములను వ్యాసముల వ్రాయబడిగను. ఆవ్యాసములే గాక వానితోపాటు అధికారుల నిందించుచు నితర వ్యాసములను జాబులనుగూడ ప్రకటింప బడిగను. ఎట్టి ద్వేషపూరితోద్దేశముతో నీవ్యాసములు ప్రకటింపబడినో చెలువుటకును నష్టపరిహార నిర్ణయమునకును వానిని దాఖలు జేయుచున్నాను. ఈకేసులో డిఫెన్సనం దెట్టిజలుమునలేదు. చాల వ్యాసముల సందర్భమున రెట్టి సమర్థనయు లేదు. ఆరోపింపబడిన విషయములు యథార్థములనియు వానిని న్యాయబుద్ధితో విమర్శించితిమనియు వారు చెలువుచున్నారు. విమర్శ న్యాయమైనదని చెలువుటకు, అసలువిషయము యథార్థమై యుండవలయునని ఇటీవలి గ్రంథకర్తలభిప్రాయపడుచున్నారు. కాంగాగారు తరువాత ఆవ్యాసములను చువుచు వానిపై నచ్చటచ్చట వ్యాఖ్యానముల నొనర్చెను. వాదులు నిజమగు నేరమనియు, సాక్ష్యమును వీరు సృష్టించిననియు, అందుచే వానిని సస్పెండు జేయవలెననియు పత్రిక యభిప్రాయము. తరువాత కాంగాగారు, భిలాభతు అసహాయోద్యమములను గురించి నుడువుచు, ఈయోద్యమములను చంపుటగాను ఫిర్యాదు రిట్టికుట్రను పన్నిరనియు, శివలింగప్ప ప్రజలను హెచ్చరింపవండ్ల తుపాకుల ప్రేల్చించెననియు అందుచే నాతడు హంతకుడనియు నీవ్యాసములలోని యర్థము. మిగిలిన ఇద్దరు ఫిర్యాదులు ఈసాక్ష్యములకు దోడ్పడిరిగాన నేరమని వివ్యాసములలో చెలువుటకు. వ్యాసముల నిజమగు అర్థమది గాదని ముద్దాయిలు వాదించుచున్నారు అది న్యాయముకు విమర్శనయను సమర్థన పీఠి పోయిన యెడల ఫిర్యాదులపేర డిక్రీనీయవలెను. పై విచారణతో పెయింటరుగారి కెట్టిసంబంధమును లేదుగాన ఆతనిపై నారోపించబడిన

నేరము లసత్యములు. ఫిర్యాదులు సాక్ష్యమును సృష్టించిరి ముద్దాయిలు రుజువుజేయవలసి యున్నది. అట్లు జేయబాలక పోయినయెడల, న్యాయమును విమర్శనయనువాదన యంతయు పీఠిపోవును. అని కాంగాగారుచెలిపి అందుకు అనుకూలమును నివర్తనముల జూపెను. తరువాత కాంగాగారు, వ్యాసముల గురించి నుడివెను.

న్యాయకెంపుగారు:— మనుష్యులను చంపుట కాల సహాయకృత్యము.

కాంగా:— ముద్దాయిల యర్థమదిగాదు. అది నీతి జాహ్యవర్తనమని వా రుద్దేశించిరి. ధార్యులవిషయము సహారమైనదనియు అందరి విషయములను సృష్టపరుపవలెననియు వారనిరి.

న్యాయ:— ఈ మాటలను ముద్దాయి రెట్టియర్థములో నుద్దేశించిరి.

దేశాయిగారు:— స్టేటుమెంటుకు సంబంధించినంత వరకు వ్యాసములోని విషయముల యథార్థతను నేను నిరూపింపవలెను. ప్రాణనష్టము గలుగుట సహారవిషయముని ముద్దాయిల యుద్దేశము.

న్యాయకెంపు:— కారణమేమైనను, ప్రాణనష్టము గలుగుట సహారమును విషయము. “సహారము” అనుపదము చంపుటనుగురించి యుపయోగింపబడినను.

తరువాత అడ్వకేటు జెనరలు నుడువుచు ఆమాటలు మాననప్రకరములనియు, ఫిర్యాదుల నుద్దేశించి వ్రాయబడిననియు, ఫిర్యాదులపై నిందలమోపు అర్థము అందుగలదనియు, ఆరోపణలందరి విషయముల యథార్థతను స్థిరపరుపబడిననెదప్పు “న్యాయముగువిమర్శ” అను వాదన పడిపోవలెనని నుడివెను.

దేశాయిగారు:— యథార్థవిషయములపై నాధారపడి ముద్దాయిలు పై యారోపణల నొనర్చిరి లేదో నిర్ణయించుదము.

న్యాయకెంపు:— ప్రజాభిప్రాయమును గురించి ఏమి ఆవాక్యము నిజమో కాదో చెలిపికోసవలెను.

దేశాయిగారు:— అది నిజమే యనుకొనుడు. ఆంధ్ర టిపో జాలును. అడ్వకేటు జెనరలు ఆరోపించుచున్న అర్థమును ముద్దాయి తమవ్యాసములలో నుద్దేశింపలేదని నామనవి. ధార్యులనందు ప్రాణనష్టమునకు కారణమయినవ్యవహారమును, నిష్పాక్షిక భావముతో విచారణ జేయంపవలెననినూత్రము వారు గోరిరి. అందులో తోక్కముగల వ్యక్తులపై విచారణను సాగింపవలెనని వారనిరి.

కెంపుగారు:— పోలీసుల నిక తోషులుగా నిర్ణయింపక పూర్వమే మీరు దోషులని యనుచున్నారు.

దేశాయిగారు:— అడ్వకేటు జెనరలు ఆరోపించిన అర్థమును మీరు ఆవ్యాసమున కారోపించగూడదు. అడ్వకేటు జెనరలు తరువాత నిట్లు నుడివెను. అధికారులు సాక్ష్యమును సృష్టించిరి అందు చెలువుటకు. వారిపై గావించబడిన ఆరోపణలు యథార్థములైనవేయని ముద్దాయి లింకను పట్టు పట్టుచుండుటచే, “న్యాయమును విమర్శన” యను వాదము దానియంతట నదియే పడిపోవును. జూలై 18 తేదీన పార్టీ రాజకీయసభవారి యాజమాన్యమున మార్వాడీ విద్యాలయమున జరిగిన సభావృత్తాంతమును ప్రకటించుచు, గాంధీగారచ్చట నుపన్యసించుచు పెయింటరుగారిపై కొన్ని యారోపణల గావించినట్లు చెలువుటకు. ఇది చాల మాననప్రకర మగు విషయ మగుటచే అట్టివానిని ప్రకటించుట యంతెట్టిహక్కును నుండవలదు. గాంధీగారి కారోపింపబడిన వాక్యములవారిడు నుడివెననుట కెట్టి యాధారమునలేదు. పెయింటరుగారు అహమ్మదాబాదునకు మార్పుబడిరనియు, అచ్చట సతడు చిన్నపిల్లలను హత్యయొనర్చవలయుండుననియు వ్రాయబడినను. ఇది సభాకార్యక్రమనివేదిక యగుటచే ప్రకటించితిమను హక్కును ముద్దాయిలు గోరజాలరని కాంగుగారు నుడివి అందుకు ఇంగ్లీషు కేసుల నుదహరించెను. (అ||ప్రె||)

ఆయుర్వేద ప్రచారము:— కోయంబుత్తూరులో పురపాలక సంఘము వారిచే 1923 పెప్టెంబరులో స్థాపించబడిన ఆయుర్వేద ఉచిత చైద్యశాలయందు గతవత్సరము 2646 వ్యాధిగ్రస్తులు కుశుర్చుబడిరి. మూతనముగావచ్చిన 2957 మందిలో 1946 హిందువులు, 6 మహమ్మదీయులు 5 క్రైస్తవులు. చైద్యశాలకు 7 నెలలకు రూ 3500.89 వ్యయమైనది. ప్రతిఒకరికి తోవధము ఖర్చు 1 అణాకు తక్కు బడ్డది.

అండ్ డిప్యూటీ కమిషనరీ ఆఫ్ ఇన్ ఛార్జ్ ఆఫ్ లాండ్ రివెన్యూ

అక్షరార్థము చర్యలన్నా పూర్తిగా నిర్విధిమమునుది

భాల్మీకి యొక్క తత్వమార్పు జరుగవలెను

కామ్యునిస్టులపై 1. కామ్యునిస్టు ప్రతినిధులు పని
చేయడం తుపాక్షలతో కాల్చిన విషయమున అధికారేతర విచార
రంగాన్ని నివేదించే ప్రచురింపబడినది అధికార సామంతులను
ప్రభుత్వమువారు ధౌధిచ్చినవో అందరికిని బాగుగా నుండేది
దని సంఘమువారు చెప్పవచ్చునని కొన్ని సంఘముల శిశు
క్షాత్రివిద్యుల్తు అగ్రవర్తి విశ్వనాథరెడ్డి కాలక్షేపము కలిపి నా
రు 15. 6. 50 పాక్షులవ్యవస్థలపై బ్రిటిషు సంస్థలకు కాంపె
నేషన్లు కాయ. వైద్యకు సామంతులు ఉండు వీధివర్తను శిక్షణతో
పేర్లుచే ప్రకటించబడిన అధికార ప్రకటన తనవ్యవస్థలను
సామంతులపై

[illegible]

అట్లే నీ విగ్రహుల సంగటములును కలవని తెలిసియే ఒక
 హరిక భూమి న్నులువలెటి ఒకాదోదమునకుఁ బోవువాడనుకొని
 పోవడు. ఇట్లుగలిగినతరు మాత్రమున రయియకఁగోకు ఁదురుకా
 తునది. ఇట్లు నుజొనగించుటలో గలిగి నాదోదమునకు రయానతి
 పుమున్నును కుద్దింపజేయునట్లును నాదోదపునీ యింపు తదితరలును
 కొంచెము దూరముకా నిలుచున్నచేత నున్నట్టికొద్దులును నున్నకొ
 ర్దులు నైని ఎట్టివత్తులునున్నాను చూచుట వున్నపుడు వత్తును. ఇట్లు
 లలో కొంతమంది ఎల్లప్పుడును ఉత్సాహమున నిరాయుధులగు
 ఒకగుంపువై తుపాకీలందును వదులు ఒకయుననునియే ఒక
 కలకలంబు ఆంగ్ల యిండియను పత్రిక ప్రాయమున్నది వారు
 చూచిన పదార్థమును పుస్తక యజ్ఞమునలను అభినందించుటను,
 తుపాకులను కైదులును పుస్తకములను మునుకొనడంబడి గోతరిలు
 చేయుచుండెను. యీనినిభూమి నవనాథునినామ కమనర్య నేవరు
 ను. పోర్టులో నికలీశుని పోలీసులయొద్దకి కలెక్టరుగారి కింతవనిచేసి
 యుండిరి. పోలీసుహరు జనమునకు హావము తెప్పించిరి ఆ
 ప్రాంతములలో యేకాదోదము నాగుజేయఁబడులేదు గావున
 జమ్మి సావ్యవేషమునానన్న రాష్ట్రసర్కారు లిటువయలలోయి
 పాదాదివిజులినదియొకవలెయింపజేసెను. అసలెపుడో యెవ్వరికిని
 విశవదియొక్క ౨-౦౩ అనుచో నుండవచ్చునా దేయటయే గాని
 జనులు ఎవరిలో వినువారు పోవుటకు తగినవ్యవధి యాయ
 డలేదు తుపాకులన్న పేల్పుట నిర్విచారముగ, యిచ్చునపునరితి
 పోతులు లనరయమండ గెయిబడెనని యీసంఘముగారికి తెలి
 యుచున్నది.

కొన్ని మాత్రము వారి పదన గుండను విచారించినను కల
యేమాత్రము బోగ్గులకొని పోవవలె యిష్టమైయున్నది పనిన
సహించింపకుండునని యానందమువారికి ఆనమానము లు
గురున్నది. కనుకటి మాదానారలు వలలబడి గుండు చాచుచు

లినివని చెప్పవచ్చును లాంగ్ గారు దృవపరచినట్లు నాలవసారి
 రివల్వరును గుండ్లు పనిచేసినవి - జిల్లా మే
 జిస్ట్రేటు అచ్చట లేకుండుటకు యీ సంఘ
 వారు చింతించుచున్నారు. మరియు క్రిందుగా గురిమాచి
 కొట్టకలెనను నియమమేమాత్రము పాటించబడలే దని వీరికి
 తెలియుచున్నది. ఏలయన, తగిలిన డెబ్బలిన్నియు కిరీఠములో
 పై భాగములలోనే తగిలినవి. ఇవి యెంతమాత్రమును, ఈ
 మింపదగిన విషయముగాదు. 6 గురు చవిప్రాయినిట్లు వీధికి తె
 లియుచున్నది. కొంతమందికైనబడజులేదని చెప్పి - విషయ
 మును మీరు త్రోసివేయుచున్నారు. మరియు చవిప్రాయినివారి
 శివములను దాచిపెట్టుట కెట్టి ప్రయత్నములును చేయబడలేదని
 వీరికి తెలియుచున్నది

ముగింపును, కార్మికులకును పెట్టుబడిదార్యులకును గల
తగాదాలను తీర్చుటకు ధౌరణీనామా బాండ్లపట్ల కామ్యూరులో
స్థాపింపవలెననియు, ఇట్టి తగాదాలను పరిష్కరించు కేసులు
కు బొంబాయి జిల్లావంటి దొకటి స్థానిక ప్రభుత్వమువారిచే
కాపసపథ్యలో ప్రవేశపెట్టి ఉపలెననియు నీ సంగతులువారు
గట్టియల్లిప్రాయములో నున్నారు కార్మికులయొక యుయ
జమ్మనలయొక్కయు షేషములను గురించు వ్యవస్థతోకా
డిన ఒక బోర్డును స్థాపించే యెడల యిట్టి ప్రయత్నమునకు
మిల్ల యజమాను లెప్పుడు ముగిపటియంత విముఖులుగాతేర్చు
ట ట్రేనింగ్ యొడల తగాదాలు చాల వరకు తగ్గిపోవును

ఈ సంఘమువారి గొల్గిప్రాయమున ఆక్షిప్తమసంఘము
 లను చెవరగొట్టటకు-ఁలము పయోగించులా మార్పుచేసవలెను.
 ఇంగ్లీషులాలో న్యాయమునకున్న రక్షణయిండియనులాలో నిక
 తెచ్చుట చాల యగత్యము.

[illegible]

శ్రీరథరాష్ట్రము.

శాంతిని మనందు పూర్ణ నమస్కము

ప్రతిభానుభవిత ప్రజాదుగారు శివరత్న ప్రచారమున
దోషి వ్రాయుచున్నారు.

శ్రీకృష్ణజయముననుద్ధి శంకరాచార్యులవారి జీవిత చరిత్రము అందొకవిషయము వర్ణించబడినది ఆచార్యుల వారు కాణ్డోలుండే శివుడు ఆచార్యులవారిని పరీక్షించ నేటిది, ఆయన గంగాన్నానమునకు బొత్తుమండగా అత్రోవనే కళదాసునితోపము దోడ్చి శివుడు యెక్కురుయ్యాను తెరళనం బుగ్గలితి ఆచారమే తికారము శంకరాచార్యులవారు “దుర మహామన్యు, మూఁసము! గ్రామ్యు! అని అరచెను” అంటట సే క్కుడాబ్బంది ఆచార్యులవారిని భిక్షునింటి అనేకవాట్లాడుటచే చివరకు ఆచార్యులవారు ఆ భిక్షునాని తొకవలసివచ్చెను. అ న్నగా అన్నిటిమందు, క్షీభిక్షమఅయిండుమాడ శుర్రబ్రహ్మగు ల్దని బోధించెడి శంకరాచార్యులవారిని కాణ్డో నొక పంచ మునై బుద్ధి మరల్చగలిగెను వెకంలోనుండిగ్గ నూర్తాచార్య హరియాలు నెవ్వరు మరల్చగలరు? కాని ఒక్కటిగలదు అ క్కిడ- శంకరాచార్యులవారు ఆచార్య పురుషులు ఇక్కడ వీడ్కొద్దిబుద్ధిగెంత మానవిమాత్రులు , చేసేమంతయు నిరదే యనినాడి

పురియ్య, పరయ్య, తియ్యల- అస్పృశ్యతా దోషము
వల్ల వైదేవాచలయ్యులదరిసి రోడ్లు మైలబడనో అస్పృశ్య
లను యెట్లు వ్యతిరేకమున నుటయో తెలియజేయుచో వ్రాసెన్
చార సూర్యారావు లీ విషయము నెన్నడైన విచారించినా? అ
స్పృశ్యులకు బ్రోక్కజీ బాటలను బ్రాహ్మణులెన్నడును త్రో-
వ్వటజేయజో వారుపయోగించు పంటచరకు అస్పృశ్యులకేయ
బడవునన, వానిగట్టియివ్వరద వీధికే-చుచ్చునున్నదా? తామ
మిదిగను, బియ్యములముల భాగ్యము పండిన- మొదల
తామనందుకొనునపున అస్పృశ్యులకేయ పడనిదే
వచ్చునట్లు నిర్ధారణ పరమముని జో లేదుల నేకాక పిరికాక
బ్రాహ్మణ్యంపు అన్ని ప్రాణాలయందు నుండి జీవాత్మ అ
స్పృశ్యులలోనుగూడ గలవని నిర్ధారితమేదా? ఈవిషయము
గుర్తించుకొనవలయునగును, కాని ముండు జెప్పిన విషయ
ముల పైయు- కత్తు- గుర్తించియుచును, పూజపూర్వము
యింతకన్న మించియుండదు.

ప్రసిద్ధి గారి భావ్యమును ట్రాన్స్‌లేషన్‌ను రచించి
వహించవలెను. ఆపని పూర్తయినచో బ్రాహ్మణులనొకేటి
ఒప్పగింపరాదు. ఈతగిప్పనగు ప్రభుత్వ మేల ఒకపక్షము
చేరవలెను. ప్రభుత్వమునాటి బ్రాహ్మణులకు, అస్పృశ్యులకు
వ్యత్యాసమును తెచ్చివెట్టాలని రాజు పేరి పక్షము జేరి
వాదించుట భావ్యముకాదు.

“కుష్మభాద్రా బాహుని”

ఒక శ్రీకృష్ణాచార్యుని వ్రాసిన పాఠశాల ప్రకరణము దొరికి
నది. అది ఆమె యెంతో జాగ్రత్తగా తనగదిలో బట్టవీడ పెట్టి
నది. ఆమెయింటికి ఒక పెద్దదనిమి కచ్చి ఆపు ప్రకరణము చూచి
నేచు ప్రాణితిహాసుని ఆమెనడగెను. "నాకీపు ప్రకరణము ఒకటన్న
వ్రాస్తావా" దొరికినది. నాకీభాషచదువుట గాని వాయుటగాని
రాదు. ఇది ల్యాటిన్ భాషగా వ్రాసియుండుటచే అది ఒకపం
చిపు ప్రకరణమై యుండునని కలచి యింటికీ తెచ్చితిని. అని ఆమె
యెప్పుడు, ఆపెద్దదనిమి ఆపు ప్రకరణము, తీసిచూచి ఇది నామొక్క
గొప్పగ్రంథము దీనిని నీవమ్మనవలె నీకు కొంతసామ్యమున్నదిగా
అనెను. నాకొకట మీగు అమ్మివేసినవలె చాల నంతోషింపనున్న
అని ఆమెకొరెను. ఆ గ్రంథమును ఆయన అమ్మి ఆమెకు నాచును
వేలరూపాయలు తెచ్చియుచ్చెను. ఆమె ఏకీకరి నంతోషం
చెను. ఆమె భూకేదో, ఇన్నాదీ సామ్యుతో ను భుజితనము
చేయఁచుచుంది

వాతావరణశాస్త్రము

1924 సం॥ జూలై నెల 2-వ తేదీ బుధవారము

	గతి 24 X ౧౦లలో అత్యధిక గమన	గతి 24 X ౧౦లలో అత్యల్ప గమన	గతి 24 X ౧౦లలో మధ్య	జా-క 1వ శ్రేణిమంది మగము	జా-క 1వ శ్రేణిమంది నాలుగువారము
గోపాలపురి	౭9.8	౭1.0	...	0.68	...
విశాఖపట్టణము	97.7	81.5	...	1.17	37.09
కాకినాడ	౭7.2	81.8	...	1.18	82.09
వ.చిన్నపట్టణము	100.6	80.8	...	2.0	41.19
కర్నూలు	౭9.0	76.0	0.12	0.65	26.01
బళ్లారి	97.5	76.1	0.౮8	1.44	20.51
కడప	95.7	75.2	0.95	2.94	81.28
నాగార్జున	100.6	76.9	0.16	1.94	27.98
మద్రాసు	94.2	78.4	0.11	4.86	60.74
కడపూరు	91.8	80.2	...	0.52	52.41
సేలము	94.0	74.5	...	2.49	89.00
కోయంబతూరు	86.1	70.5	...	4.96	32.23
తిరుచనాపల్లి	101.8	75.3	...	0.08	88.18
నాగపట్టణము	94.3	80.3	...	0.40	54.98
మధుర	98.2	77.8	...	2.14	88.63
పాంబర్	98.8	81.7	...	0.05	87.00
తిరువల్లీ	...	...	...	0.44	28.84
తిరువేంగళము	88.1	74.1	0.06	5.92	64.51
కొచ్చిర్	82.6	70.8	0.28	45.64	113.51
కాళికట్టు	88.4	72.1	0.72	40.87	117.18
మంగళూరు	88.7	72.2	4.38	51.78	125.68
దెంగునూరు	84.2	66.8	0.59	5.64	38.87
మేర్ కార	69.8	61.2	0.67	10.12	125.46
కొడేకనూర్	61.7	52.7	0.04	5.37	62.19

కుమార్తెదల : — మేము ముంపు బిక్-మో స్ట్రెట్లో, నున్నవి.
 పక్కటి వేడిబ్బు, ముదిరిపట్టుములో, రెడ్డి డిగ్రీలు, కూకినాడే!
 2½ డిగ్రీలు ఎక్కువ. విశాఖపట్టుములో, రాత్రి వేడిమి
 2½ డిగ్రీలు ఎక్కువ.

దక్కణ్:—మర్ము అంతటను గలను. కష్టపాత 0.95
కర్మాటాలో 0.12 వుండును. బర్మాలో చునుములుండెను.
మేఘములు పలచగొన్నవి. తిక్కినివిష్ణు ఘోషములు దీటుముగ
నున్నవి. ఆర్ద్రత చాల ఎక్కువ. చక్కటి వేడియిం 50° కన్న
ఎక్కువ

కర్నూటకము:—నెల్లూరులో 0.16 పర్సెంట్ ము. మైదానులో 0.11 పర్సెంట్ ము. మేనుములు 25 మా. పురుగు నున్నవి. అర్ధశత ఎక్కువ. కడలూరులో పంటవేడిము. 5.5 డిగ్రీల సెక్సుస్. మదాసులో 3 డిగ్రీలు శతమ. నెల్లూరులో రాత్రివేడిము 4.5 డిగ్రీలు శతమ. ము.

చివరకు ముఖ్యమంత్రిగారికి సంతకములు చేసి నిరసన వ్యక్తం చేశామని తెలిపారు.

జూ బు లు

శ్రీమోతే నరసింహారావు జమీందారుగారి
అన్నదానము, వస్త్రదానము

ఏలూరునందు 24-6-24 సం శ్రీదీని శ్రీయ్యత మో
తే నరసింహారావు జమీందారుగారు, మాతనగృహప్రవేశసంద
ర్భమున తమయింటివద్ద 2500 బీదలకు అన్నదానము, 300 మందికి
వస్త్రదానము గావించిరి.

ఉ చి త ము

శ్రీలోకమాన్యుని అపతారపరిసమా ప్తిదిన మగు ఈశ్రావ
ణ బిలిం శుక్రవారంవరకు ఆరాధనసహిత మగు శ్రీబాలగంగా
ధరాష్ట్రతరళతామస్తోత్రము అర్చనాదికలను పంపుకొనువారల
కల్పక్షయ ఉచితముగా పంపబడును.

వలయువారు మానేజరు, శ్రీ ఆదివైష్ణవకళానికేతనమ్
కురుమద్రాళి, పామర్యిపాట్ట, కృష్ణాజిల్లా, అనివ్రాసిన బడయ
గలరు.

మూ త్రేవి అనంతవద్దనాభాచార్యులు.

హిందీవరీక్షలు

అనేకమంది పరీక్షాగ్రులున్న ప్రచారకులున్న పరీక్ష
తేది మార్చవలెనని మాకు వ్రాసియున్నారు. తదనుసారము రా
బోవుపరీక్షలు ఈసంవత్సరము అక్టోబరు 12 తారీఖు అదివారము
నాడుజరుగును. అవేదనప్రములును పరీక్షారునుమును కేపు 1 వ
ఆగస్టుతారీఖులోపుగా మాకార్యాలయమునకు చేరునట్లు పంప
వలెను. పరీక్షావివరణప్రములును దరఖాస్తుపాఠములును కావల
సినవారు అర్హతాస్థాంతు పంపవలెను. వెంటనే పంపగలము.

హృషీ కేశశర్మ

పరీక్షామంత్రి, ట్రిప్లికేను.

తుంగతంపర అగ్రహారం

జూన్ నెల 22 తేదీని మా ఫిర్యాసంఘసభ కూడినది.
ఆసభలో ఫిర్యాసంఘమునకు మ. రా. శ్రీ, కన్నేపల్లి విశ్వ
నాథంగారిని అధ్యక్షునిగా ఎన్నుకొనడమైనది. మ. రా. శ్రీ,
దేవరకొండ నరసింహమూర్తిగారిని కార్యదర్శిగా ఎన్నుకొనడ
మైనది. ఫిర్యాసండ్రికాక్రిందివానిని జిల్లాసంఘమునకు పంపుట
కు తీర్మానించడమైనది. 1 కన్నేపల్లి విశ్వనాథంగారు, 2 దేవ
రకొండ నరసింహమూర్తిగారు, 3 శివల శ్రీరామమూర్తి గారు
(ఫిర్యాప్రచారకులు) 4 తాతేజగన్నాథశాస్త్రిగారు (బోర్లంగి)
5 చీమలపాటి సత్యనారాయణగారను ఎన్నుకొనడమైనది.
ఖద్దరు గ్రామసంఘములు మొదలుగాగల విషయమై మిక్కిలి
శ్రద్ధగా పనిచేయుటకు తీర్మానించడమైనది.

శ్రీగంగాధరస్వామినారి ఆలయము.

చాలకాలముక్రిందట ఈ గ్రామములో శ్రీ శ్రీ శ్రీ
గంగాధరస్వామినారిని స్థాపించినారు. కొలదిమాత్రం భూము
లు ఉన్నప్పటికిని యంతవరకు సరియైన రాగభోగములు
జరగడములేదు. ఈ సంవత్సరం గొట్ట, బొద్దంగి ఈ గ్రామస్థులు
కలసి శ్రీపార్వతీపరమేశ్వర ఉత్సవ విగ్రహప్రతిష్ఠాపనయున్న
శ్రీ స్వామినారి వివాహము వగైరా ఉత్సవములును జరిగిస్తూ
యికముందు క్రమముగా రాగభోగములు, తిరువీధులు,
జరిగే ఏర్పాటు చేయించినారు. ఈ సత్కార్యమునకు పాటు
పట్టుకొనవారిలో మ. రా. శ్రీ మల్లాది సత్యనారాయణగారున్న
శ్రీయ్యత వంకాయల సూర్యనారాయణగారున్న, సోమయా
జుల దక్షిణామూర్తిగారున్న వంద్యులు. శ్రీస్వామినారి కృప
వల్ల వారు తలపెట్టిన కార్యమునకు గ్రామస్థులు మిక్కిలి తో
డ్డడుచున్నారు. భగవంతుడు వారికి ఆయురారోగై శ్రవ్యములు
దయచేయించగలందులకు ప్రార్థిస్తూ ఉన్నాము.

వివేకచింతామణి పుస్తకభాండాగారం

ఈగ్రామములో ఘోరమైన నాల్గసంవత్సరముల క్రిందట
పైపేరున గ్రంథాలయము స్థాపింపబడినది. కాని యంతవరకు
సరియైనస్థితికి మండలవాసులు తోడ్పడలేదు. గ్రంథాలయ
సభలకు అవ్వనములు పంపించలేదు. ఈ గ్రంథాలయమునకు
పాటుబడినవారిలో మ. రా. శ్రీ నాగులకొండ వేంకటాచలం
గారు, మ. రా. శ్రీ గుండుగోల వెంకటకృష్ణమూర్తిగారు,
మ. రా. శ్రీ నాగులకొండ అప్పారావురామమూర్తిగారు,
ప్రశంసనీయులు. ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయకార్యదర్శిగా నైన
శ్రీయ్యత అయ్యకి వెంకటరమణయ్యగారు ఈ గ్రంథాలయ
దీనస్థితిని బాప ప్రయత్నింప కొరుచున్నాము. (ఒకవిలేఖరి)

నెల్లూరుజిల్లాలో గాంధీపూజానిధికి వసూళ్లు

వాగ్దానములు

వ సూ ళ్లు	
విలుకానిపల్లె గ్రామము	
శ్రీయ్యత మద్దాలి వెంకటసంజీవయ్యగారివల్ల	రూ 3-0-0
,, రాఘవయ్యగారివల్ల	2-0-0
,, మహాలక్ష్మమ్మగారివల్ల	1-0-0
సమైక్య ఆమలూరుగ్రామం	
ఆమలూరు పెంచులనాయుడుగారివల్ల	2-0-0
ముప్పవరపు వెంకటస్వామినాయుడుగారివల్ల	2-0-0
కో దూ రు	
చెల్లిపాలెం వెంకటరెడ్డిగారివల్ల	6-0-0
కోట నరసారెడ్డిగారివల్ల	2-0-0
కామిరెడ్డి సుబ్బారామిరెడ్డిగారివల్ల	1-0-0
అప్పరాజు శేషయ్యగారివల్ల	1-0-0
బసీరెడ్డి రమణారెడ్డిగారివల్ల	1-0-0
మాచిరెడ్డి పిచ్చిరెడ్డిగారివల్ల	1-0-0
కామిరెడ్డి వెంకటరెడ్డిగారివల్ల	2-0-0
జులు	24-0-0

వాగ్దానములు

సమైక్య ఆమలూరు

శ్రీయ్యత రాపల్లి రంగప్పనాయుడుగారు	5-0-0
రాపల్లి కృష్ణప్పనాయుడుగారు	5-0-0
ముప్పవరపు చిన్న సుబ్బానాయుడుగారు	1-0-0
ఆమలూరు కృష్ణమనాయుడుగారు	1-0-0
ముప్పవరపు వెంకటస్వామినాయుడుగారు	2-0-0
రావి సుబ్బానాయుడుగారు	2-0-0
ఆకిలి మల్లిఖార్జునయ్యగారు	1-0-0
కో దూ రు	
శ్రీయ్యత దండిగుంట పెంచులనాయుడుగారు	2-0-0
చిలకపాటి కృష్ణయ్యగారు	2-0-0
దువ్వూరు వెంకటసుబ్బారెడ్డిగారు	1-0-0
ఇతరవాగ్దానములు	6-0-0

ముత్తుకూరు

ఒకమిత్రుడు	10-0-0
శ్రీయ్యత వేమిరెడ్డి లింగారెడ్డిగారు	2-0-0
వల్లూరు వెంకటాచలయ్యగారు	1-0-0
వేమిరెడ్డి శేషారెడ్డిగారు	1-0-0
వాడ నారాయణరెడ్డిగారు	2-0-0
వేక్ మీరాసాహెబు	3-0-0
భండారు సుబ్బారెడ్డిగారు	1-0-0
వేమిరెడ్డి పెంచులరెడ్డి	1-0-0
జులు	49-0-0

శుద్ధినభ

27.6.24 సం శ్రీ తారీఖున ఏలూరు దోసపాడు గ్రామము
నకు మ.రా.శ్రీ రాయుడు గంగయ్యగారు దయచేసి క్రై
స్తవులను 24 గురుని హిందూమతములోనికి చేర్చిరి. ఒక క్రైస్త
వుడు మోక్షమునకు మార్గము క్రైస్తవమతముతప్ప వేరే శరణ్య
ము లేదని, రాయుడు గంగయ్యగారితో రెండుగంటలకాలము
తీవ్రముగా తర్కింప ఆందుకు తనసమాధానములు చెప్పవలె
బిలులో నున్న కొన్ని అభిప్రాయములకు ప్రస్తుత క్రైస్తవులు
సరిపడెడియుండిరా అని ప్రశ్నించగా ఆందుకు జవాబుయివ్వక
మానమువహించి, హిందూమతమునుగురించి సాంతముగా తెలు
సుకునే మీరు క్రైస్తవులుయినారా అని అడుగగా, తార్కికు
డు తగుజవాబుయివ్వక నిర్మాంతపోయెను. దీర్ఘ కాలమునుండి
హిందువులుగానుండి హిందూ మతాచారములనే నమ్మియున్న
యీ అమాయకజనులు ప్రస్తుతము హిందూమతము అనగా నిం
తనీచముగా చూచుటకు హిందూమతకర్తలదే లోపము అని,
శ్రీగంగయ్యగారు చెప్పవూ శ్రీపురుషులు 24 గురికి తిరుమణి
శ్రీమార్గంబులిడి, హిందూమతములోగల సత్యమును పురజ
నులకు వెల్లడిచేయదు, శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస, వివేక, ద
యానంద, మొదలగు మహాభక్తులయొక్క జీవితమును చెప్పి మం
గళహారతు లిడి సభముగించిరి.

చమళ్ల మూడి భీమయ్య

యేలూరుతాలూకా, దోసపాడు

నోటీసు

1924-25 సంవత్సరము వకటికిన్ని 1924-
25, 1925-26, యీ రెండుసంవత్సరములకున్న
ప్రత్యేకప్రత్యేకముగా తిరుమలలో ప్రతిరోజు వీధు
లలో పుష్కరిణిమట్టు వగైరా బాగాలలోను
ఉత్సవకాలములలోను 2500 క్యాండిల్లు పనరుగల
వాసింగ్ల లైట్లును మరిన్ని ఉత్సవకాలము
లలో 1500 క్యాండిల్లుపనరుగల లైట్లునున్న సప్ల
యిశేయగల కంట్రాక్టువనికిగాను 1-8-1924 తేదీ
లోగా శీలుచేయబడిన పెండర్లును సం కంట్రాక్టు
పనిని కోరువారు తిరుమల తిరుపతి వగైరా దేవ
స్థానముల విచారణకర్తలవారిపేరిటికి పంపుకోవచ్చు
ను. దీపములు ప్రతిబృతరకమునకు రోజు 1-కి రేట్లను
కనుపరుస్తూ పెండరును యిచ్చుకోవలెను. ప్రతి
ఒక పెండరులో రూ 100 లు డిపాజిట్టుచు పంపు
కోవలెను. పెండరుమంజూరు అయినతోడనే డిపా
జిట్టునిమిత్తం పెండరుతోకట్టియుండు రూ 100 లు
గాక మరి రెండువందలరూపాయలను మంజూరు
కాబడిన పెండరుదారుడు చెల్లించుటకు సిద్ధముగా
నుండవలెను. దేవస్థానము అధికార్లు చే నియమింప
బడిన నమూనాలో పెండరు మంజూరుకాబడిన
పదునాలుగురోజులలో కంట్రాక్టుదారుడు స్టాపు
కాగితములో అగ్రిమెంటువ్రాసి రిజిస్టరుచేసి ఇయ్య
వలెను.

సి. దొరసామయ్య,

డివాన్ పేర్కారు.

తిరుమల తిరుపతివగైరా దేవస్థానముల విచారణకర్తలవారి
ఆఫీసు, తిరుపతి, 18-6-1924.

నోటీసు

ఇంతకుపూర్వము సన్ లైఫ్ అశూరెన్సు
కంపెనీఆఫ్ కెనడా (Sun Life Assurance Co. of
Canada) మద్రాసుపెసిడెన్సికి, లోకల్ సెక్రటరీగా
నుండిన మిస్టరు సి. ఆదిశేషయ్య 1924 సంవత్స
రము జూలై నెల 1 వ తేదీ మొదలు నదరు కంపె
నీకి లోకల్ సెక్రటరీగా లేరు. కాబట్టి ఇందువల్ల
సర్వజనులకు తెలియజేయడ మేమనగా మామూ
లుప్రకారం మద్రాసు సెకండులైనుబీది 18 వ
నెంబరు పూర్వపుజాగాలోనే ఆఫీసు లోకల్ సెక్ర
టరీ అను హోదాతో ప. గౌల్డ్ (Mr. A. Gould)
దొరగారు నదరుకంపెనీవ్యవహారములు యావత్తు
ను జరుపుదురు.

ఫిరోజ్, జి సేత్తా

ఇండియాకు మేనేజరు,

సన్ లైఫ్ అశూరెన్సుకంపెనీ ఆఫ్ కెనడా.

ప్రకటన

బొంబాయి హైకోర్టు నూటు నెం 711/1922

వాది:—పేరూరి సూర్యప్రకాశం.

ప్రతివాది:—పేరూరి క్రిష్ణబ్రహ్మం.

లోగడ ఆంధ్రపత్రికలో 16-12-21 తేదీన ప్రతివాది

దస్త్రుతుక్రింద ప్రకటన కాబడినప్రకటన విషయములలో
పేరూరి సూర్యప్రకాశమును గురించి వ్రాయబడిన హంశము
లను ప్రతివాది ఇందుమాలముగా ఉపసంహరించు కొను
చున్నాడు. అప్పట్లో ప్రతివాది నమ్మిన హంశములనుబట్టి
వాదినీకూడా చేర్చి ప్రకటనచేయించినాడు గాని యివలె
ప్రతివాది కనిపెట్టిన హంశములవల్ల సేమి విచారణవల్ల సేమి
సదరువాదికి యితరతో సంబంధములేదని ప్రతివాదికి తోచి
నది కాబట్టి 16-12-21 తేదీన ఆంధ్రపత్రికలో ప్రచురింపబడిన
ప్రకటనహంశములలో సదరువాదినీ గురించినంతవరకు ప్రతి
వాది ఉపసంహరించుకొను చున్నాడు. ఇందువలన సదరు
నూటును వాది వితుడ్రా చేసికొనుచున్నాడు.

1-7-24,

పేరూరి క్రిష్ణబ్రహ్మం

పవనమహిగీజత జయహ్రీం శుభ్రుటకు కలకత్తానుండి
బయలుబేరెను. రేప(నిన తేది)టికి అలహాబాదుచేరును. (అ. పె)

వృత్తాంతలేఖలు

కావలి

(స్వకీయవిలేఖరి)

కలెక్టరు దర్బారు

జూలై 1:—శ్రీయుత వెన్నెలకంటి కృష్ణస్వామి రావుగారికి - రావుసాహెబ్ అను బిరుదును - నోసంగట్ల కలెక్టరు జిల్లా కలెక్టరు గారు నిన్నసాయంకాలము బోర్డు హైస్కూలులో, దర్బారు జరిపిరి. శ్రీ కృష్ణస్వామిరావు గారు 1909.15 సం॥ యూనియన్ బోర్డు అధ్యక్షులుగను, 1914.17 కావలి తాలూకాబోర్డు ఉపాధ్యక్షులుగను, దరి మిల్లన ఇప్పటివరకును అధ్యక్షులుగను పనిపిన అసమానప్రజా సేవకు శ్రీ చక్రవర్తిగారు మెచ్చి, రావుసాహెబు బిరుదు నొసంగిరి. దరాలును సనదును కలెక్టరుగారు నొసంగిన పిదప శ్రీ కృష్ణస్వామిగారు తమనుగారించుటలో తాలూకాబోర్డు మెప్పువడసిన దని కృతజ్ఞతాపూర్వకముగా స్వీకరించిరి.

దర్బారు జరిగినతర్వాత శ్రీకృష్ణస్వామిరావుగారికి కావలి యూనియన్ బోర్డు, కావలి తాలూకాబోర్డు, కావలి బోర్డు హైస్కూలు ప్రాతినిధ్యాధి సంఘమువారు సన్మానపత్రములను నొసంగిరి. శ్రీ కృష్ణస్వామిరావుగారు ఉచితముగా ప్రత్యుత్తరము నొసంగిరి.

అంతట పాఠశాలదరు శ్రీ కృష్ణస్వామిరావుగారి గౌరవార్థము నొక అల్పాహారవిందు జరిపిరి. జిల్లా అధికారులు పుర పౌరులును చాలమంది సభకు విచ్చేసిరి. సభ జయప్రదముగ జరిగెను.

నర్సాపురం

(ఒకవిలేఖరి)

పూర్వము నర్సాపురములో రాయనోరగారు కలెక్టరుగా నున్నపుడు దీనికి చేయున్న రుసుంబాదాలో నుచితనివేతనము లిచ్చుటకుగాను కొంతకాలము తీసికొని ప్లానులు తయారు చేయించిరి. అంతట అయనను బరలాయించగా మాతాలూకా బోర్డు ప్రెసిడెంటుగారు! వేలమువేసిన చాలా డబ్బునమ్మనని సలహాయించిరి. వేలమువేయ దాదాపు నలువదివేల రూపాయలువచ్చినట్లు తోస్తుంది. అట్లు వేలమువేసిన కొలదిదినములలోనే చెల్లు కొన్నికొట్టింది వేలమువేసి రెండుకోట్లు వేయించినారు.

ఇవిజరిగి పండ్లెండుసంవత్సరము లైనవి. అప్పుడప్పుడు ఒకరోకరే యిండుకట్టుకొనుచున్నారు. దాదాపు ముప్పది గృహములుగలవు. రోడ్లమధ్యను, దొంగకొండలగా పెరిగిన బ్రహ్మదొండ జూచిన చాలభయము తోచుటయేగాక ప్రూరసర్పముల కునికియని తోచకమానదు. ఇట్టిదొంగ కొట్టించవలసినదని యు మిగతారోడ్లలో ముఖ్యమైనవి అయినను వేయింపవలసిన దని అనేకులు ఆర్జీలు పెట్టెనియున్నాము. కాని ఒకదాని తైనను ఫలితము గానవడదు. రాయపేటతాలూకాడబ్బు బోర్డులోవున్నట్లు వింటాము. ఈ ఆశ్రద్ధమాడ వేటలో తాలూకా బోర్డు మెంబరు ఒకరైనను లేకపోవుటయే అని తోచుచున్నది.

మొన్న ఒకసారి ప్రెసిడెంటుగారి నడుగ "యింట్లలేని పట్టణ రోడ్లెందుకనిరట. మరసటిదినమున ఓవర్సీగారినిపంపిరి. ఆయనను అడుగ వేయస్తాము అని చెప్పిపోయిరి. ప్రెసిడెంటు గారు ఇప్పుడు స్వయముగానచ్చి చూచి కనీసము పోలరాజు శీతరామయ్యగారియింటికి యెదురుగాబోవు చిన్నరోడునైనను వేయింపగోరుచున్నాము.

తోలేటి ప్రేరాజు.

వెల్లింగుటన్ సినిమా

28.6-24 శనివారమునుండి 4-7-24 శుక్రవారమువరకు సాయంత్రము 6-15 ప్రతిదినము 2 ఆటలు రాత్రి 9-30 శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 8-15 కూడ గలదు డిబుల్ సీరియల్ అలాక్షా ది ఒరిగాన్ ట్రయల్ ఎడ్మిటో అన్నత సాహసకార్యములు వాని మింగుడాగరు మొదలగునవి గలది. తదరు పుష్యగుడ చూపబడును.

నెల్లూరు జిల్లాకాంగ్రెసు ప్రచారము

(స్వకీయవిలేఖరి)

శ్రీ వెన్నెలకంటి రాఘవయ్యగారు

వీరు జూన్ నెలలో జొన్నవాడ, మోపూరు, బుచ్చిరెడ్డిపాలెం, నిలుకానిపల్లి, పొట్టిపూడి, కొంట్లూరు, గంగపట్నం, కుడితపాలెం, మైసాడు, వెంకటగిరి, సపుత్ ఆమలూరు, కోడూరు, పేడూరు, చెన్నపల్లిపాలెం, ముత్తుకూరు వగైరా గ్రామములకు వెళ్లి కాంగ్రెసు ప్రబోధము గావించిరి. పొట్టిపూడి, మోపూరు నిలుకానిపల్లిలందు కాంగ్రెసు సంఘములను పునరుద్ధరించిరి. లేబూరు బ్రాంచి రైతుసంఘము నెల్లూరు జిల్లారైతుసంఘములకు కొంతవరకు సలహా నిచ్చి సహాయపడిరి. జొన్నవాడ వెంకటగిరి తిరునాళ్లయందు కాంగ్రెసుతరఫున జరిగిన ఉచితవైద్యసహాయము మంచినీటి చలిపందిరి, కాంగ్రెసు ప్రబోధము, మొదలగు కార్యములందు తగిన యేర్పాట్లుచేసివై ప్రదేశములందుప్రబోధము గావించిరి. మైసాడుగ్రామమునందు ఖద్దరు శేతసంఘమును, స్థాపించుటకు ప్రయత్నించిరి. ఈయారిండు భాగమునకు ఆయురూపాయల వంతున కొన్ని భాగములను శ్రీయుతులు కాకు రామిరెడ్డిగారు, బండా శేషరెడ్డిగారు మరకొందరు వేతనముల మీదరచి ఈయారియందు ఖద్దరు అభివృద్ధికి పాటుపడుచున్నారు.

ఇచ్చట కాంగ్రెసుకుమితరవున మూడు వర్గములు నూతనముగ స్థాపించబడి పనిచేయుచున్నవి. శ్రీయుత రాఘవయ్యగారు చెన్నపల్లిపాలెమునందు ఆ గ్రామముల తిరుగ వడుకునట్లుచేసి దూదినిప్పించిరి. పైగ్రామము లన్నిటియందును వీరు 1925 వ సంవత్సరము మార్చి నెలలో జరిగినపు తాలూకాబోర్డుల ఎన్నికలందు కాంగ్రెసువారిని ప్రతినిధులుగా పంపవలయునను విషయమును గురించి ముఖ్యులైన రైతులతో మాట్లాడియు కొన్నిచోట్ల ఉపన్యాసము లిచ్చియు ప్రచారము గావించిరి. ఈ సంవత్సరము తాలూకాబోర్డులను స్వాధీనపరచు కొనుటకు కాంగ్రెసువారు గట్టి ప్రయత్నములు చేయుచున్నారు. ఇంతవరకు కావలి కోపూరుతాలూకాలకు ప్రతినిధులు చాలవరకు ఏర్పడినట్లు తెలియుచున్నది. నెల్లూరుతాలూకాలో శ్రీయుతులు తక్కువరపు రామిరెడ్డి, పాణకా పట్టాభిరామిరెడ్డి, కె. వి. రాఘవాచార్యులు, ఓరుగంటి వెంకటసుబ్బయ్య, వెన్నెలకంటి రాఘవయ్య, కొమండూరు పార్థసారథియ్యంగారు చాలశ్రద్ధతో పనిచేయుచున్నారు. ముండలనాయకులు ఇదేవిధముగ పరిశ్రమించినచో తప్పక విజయము కాంచగలరని నమ్ముచున్నాను.

దేశీరెడ్డి శేషరెడ్డిగారు

వీరు నెల్లూరు తాలూకాలోని వెంకటాచలం, ఈపూరు, మిట్టపాలెము, వరగిరి, ముత్తుకూరు, వెంకటగిరి, నెల్లూరు లోనగు గ్రామములకు వెళ్లి కాంగ్రెసుప్రబోధ చేసిరి.

అనంతపురం

జూన్ నెల 27 వ తేదీన ఖనత వహించిన చెన్నపురి రాజధాని గన్నురుగారగు లార్డు గోస్వత్ ప్రభువుగారు తన సతీస మేతులై అనంతపురంబునకు విచ్చేసిరి. 28 తేదీ శనివారం సాయంత్రం 5 గంటల కాలమున యీ పురవాసియగు చెన్నపురి కాసనసభ్యుడు ము. రా. శ్రీ వి. వేంకటేశప్పగారు కడుదీపతంబాధినివారంకారమై బిచ్చిన అన్నదానమును తన సతీమణి తోడను వీక్షించి శ్రీవారును వారి సతీమణియు సదరు వోబశే సప్పగారివల్ల పుష్పమాలాలంకృతులై సముచిత శ్లాఘములు సలుపుతేరి, నా ఓబశేప్పగారు కొందరు ముఖ్యమైన యాపట్టణ పెద్ద మనుష్యులకు శ్రీవారి శ్లాఘములు లభింపచేసి దేశీకాల స్థితులను యెరిగించి యీ మండలమునకు వ్యాపించిన ఔషము రుజువుపరచుటకు, తుదాధ్యక్షకార్య లేక చిట్టుపట్టు గ్రామముల నుండియు పలులెంగుల జాతులవారు ఆహారార్థమై యిచ్చుట పుమారు రెండు వేలమంది గుమికూడినదే కారణమని శ్రీ వారి తో వోబశేప్పగారు నుడిచిరి. మన మండలములో నుండు అంగహీనులు అశక్తిగలవారి కందరికి అప్పడప్పుడు ప్రభుత్వమువారి మూలకమున అన్నదాన మొనగుటకు పదివేల రూప్యములు యీవత్సరము బడ్జెట్లో వెచ్చింపవలెననియు పశువుల మేతకై ఫారెస్టు రిజర్వులను స్వేచ్ఛగా నొసగబడవలెననియు, ఓబశేప్పగారు కాసనసభలో ముచ్చటించినందుకు వారి పుదాంత్యమునకై యీ పురజనుల ప్రశంసకు పాత్రులైరి. ప్రభువుగారి రాకచే, యీ మండలమునకు వ్యాపించిన ఔషు స్థితులు కనులూ వీక్షింపబడినవి గాన మన మండలముయొక్క ఔషునివారణకారకై తగు పరిశ్రమములు ప్రభుత్వమువారు కల్పించుదురని నిరీక్షించుచున్నాము.

తంగుటూరు వె కలరమణప్ప శెట్టి.

నాణ్యమైన బసీనులు

ఈ దినమ నడవారించిన నిలులలో తయారగుచున్న బసీనులు, హిందూదేశపుమిల్లు ను బలోనున్నా, ఖద్దరుములులో, నున్నా, హిందువుల పరిశ్రమచేతనున్నా, సకల మైనపట్టు, పున్నా, ప్రతి, వగైరాధారముతోనూ తయారుచేయబడి, బహువరక మైనధరలకు. భాగ్యవంతులకు, బీదసాధులకు, బిలుగా యుండే లాగుననూ, విదేశపు ధరలకంటె వీలైనంత చౌకగా యేర్పాటు చేసి విక్రయించుచున్నాము.

వర్తకులకు (హోలకేలు) మొత్తపు శేరమునకు, కంట్లాట్టలకు, చాలా వ్యాపారవీరు కల్లుశేసినాము గనుక ధరలు తెలియగోరినవారు యీక్రింది విలాసమునకు వ్రాసినయెడల చాణ్ణి లేకుండా ఖరీదులపట్టి పంపెదము. కాంపెలు బసీనులు ప్యాకెట్టు ౧ కి ఖరీదు, పోస్టు ఫ్రీ రు 6.0-0

మా నేజరు:— ఆంధ్రహాజీరిమిల్లు, రెజిడెంట్, దక్షిణగండియా.

THE BOOKS READY FOR SALE.

1. BHAGVAD-GITA Translation of with Rs. an Notes and annotations by the late Tukaram Tatya 0 12

2. LECTURES STUDY ON BHAGVAD GITA being a help to students of its Philosophy by T. Subba Rao B. A. B. L. 0 10

3. A COLLECTION OF ESOTERIC WRITINGS of T. Subba Rao, B. A. B. L.... 2 0

4. THE YOGASARA-SANGRAH OR THE PHILOSOPHY OF YOGA SHASTRA with English Translation by Ganganatha Jha M. A. 1 4

5. THE UTTARA-GITA being the initiation of Arjoon by Shri Krishna into Yoga and Dnyana 0 4

6. THE PHILOSOPHY OF THE BRAHMANICAL SANDHYA VANDANA 0 12

7. THE HIGHER LIFE, or Rules of Raja-Yoga, by Bhagvan Budha 0 2

8. LETTERS TO AN INDIAN RAJA by a Indian Recluse... .. 1 0

RAJARAM TUKKARAM.

29 Hummum Street, Fort Bombay.

క స్తూ రి మా త్రలు

50 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రు, 0-10-0

ఇవి స్వచ్ఛమగు నేపాళేశ్వర కస్తూరి, మంచిగోళాకము, అదిపచ్చికాన, పాపుదారు, మంచుకుంకుమపువ్వు మొదగునాటితో తయారుచేయబడినవి. ఇవిశైత్యము, శైత్యభారము శ్రేత్యజ్వరము చలిజ్వరము, సన్నిపాతము, అశీర్లము, మాద్యము మొదలగు వాటికి ఉపయోగపడును, చుట్టిపిల్లల ఆజీర్ణము గైరాలను వెంటనే మాన్పును. ప్రతివారును సామాన్యముగ రాదతగినవి. ప్రతిగృహమున నుండతగినవి. ముఖ్యముగ పిల్లలకుల గృహమునందుండదగినవి.

క ఫహారిచూర్ణము

౧౫ డబ్బీ 1-కి 0-10 (6 డబ్బీల మునుగలది) 1-కి రు 2-0-0

ఈ చూర్ణము కనమాలికలచే చేయబడినది.

కడ్డ, ఉబ్బునూ, కాసినన, శ్రేత్యజ్వరము మొదలగునాటి మిగుల ఉపయోగించును. దీని వెంటనుంచోకుట మంచిది. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

చేంబర్రెన్లుగారి వెయిన్ బామ్

చాల నొప్పలు, నడుము నొప్పి, కాలినగాయములు. తలనొప్పి, వండ్ల నొప్పి, నరుకులు, చెబ్బలు మున్నగునవి దీనివలన తప్పక గుణ మగును.

అన్ని జాగాలలో విక్రయమునకు దొరకును.

CHAMBERLAIN'S PAIN-BALM

THE GREAT RHEUMATISM BALM

LANE BACK, LUMBAGO, -GOUT, Sprains, Bruises and Swellings, CUTS, BRUISES, Burns and Scalds, Sore Throat, Headache, Toothache, Stomachache.

Chamberlain Medicine Co., SMALL SIZE.

అమృతాంజనము

జ్వరహరి

సీసా 1-కి వెల 0-12-0. వి. పి. సహా 1-2-0

జ్వరహరిని అందుకొనుటకు నేరింతి పట్టు విడుపు జ్వరములు, చలి పురాణజ్వరములు మొదలగు నమస్త జ్వరములు మానను

వి రే చ న మాత్రలు

20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రు. 0-8-0

రాత్రి యొకమాత్రను నేవించిన తెల్లవారి రెండువిరేచన ములుకాగలవు. వికారము వైత్యములేదు నేపాళముచేర్చబడలేదు.

శిరోవేదన మాత్రలు

20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి 0-12-0

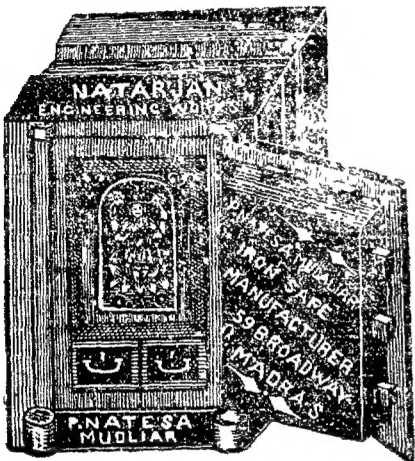
ఈ మాత్రల నుపయోగించుటవలన శైత్యపు తలనొప్పి, బంటి తలనొప్పి వెంటనే బోవును.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుశెట్టివీధి మదరాసు.

స ర స ము

దృ థ మై న ది

న మ్మ క మై న ది

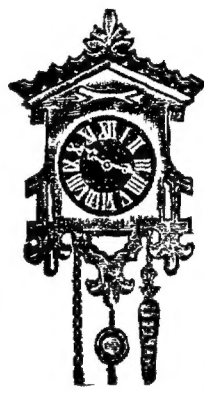
యిప్పటిమోస్తరుప్రకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈదిగవ తెలుపబడిన వానివద్ద అమృతమునకు సిద్ధముగాయున్నది. బాంతులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి.

వి. న తే శ మొదలియారే, ఇరుపపెట్టెలు చేయువారు,

ప్రాప్రైటరీ, 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు. నటరాజుక్ ఎంజినీరింగు పర్కసు. ఐరన్ అండు బ్రాస్ ఫౌండర్లు ఆయిల్ ఎంజినులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుటయందు సమర్థులవారు. రైసుమిల్లుకు కావలసిన సిలండర్లు, సాప్లింగు, నట్టులు, సరసముగా యివ్వబడును. సుబ్బురాయప్ప శివీధి, పెద్దవాయకన్ చేరు, మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు అర్డరు యిచ్చిన తయారుచేసి యివ్వబడును. ఈ త్రరములు వ్రాసిన బడులు వ్రాయబడును.

టిక్-టాక్ అను గడియారము

ఇది నూతనముగ తయారైన దేశములో తయారుచేయబడినది. ఇది గోడకు తగిలించుటకు మిగుల అందముగా ను, సాగుగను ఉండును.

అందులో కనుబరచియుండు ప్రకార మే మికి. లి అందముగనుండును. నూత నముగ తయారు చేయబడి, ఎల్లకాల మును బాగుగ పనిచేయును. చాలకాల ము నమృతముగ పనిచేయును. ఎల్లప్పు డును ఉపయోగించును.

టిక్-టాక్

ధర 1-కి రు 3-0-0

తిహాలఖర్చులు ప్రత్యేకము

వి. ఎస్. నాచ్ కంపెనీ

తిహాల పెట్టె నం. 105. మదరాస్.

వాడితిరా? వాడకుండిన తెప్పించి వాడి తక్షణమే సంతోషింపుడు !!

ఈ అమృతమైన లోకావయోహర కస్తూరిమాత్రము మొదటి రకం కస్తూరి, తుంకముపువ్వు, కచ్చకర్పూ రము, అమృతమైన విసమాళికముచేర్చి తయారుచేయబడినది. హానికరముగ కడుపు లందుచేయులేదు, పిప్పలు, పెద్దలు, చూసలివారు, బాలింతలు మొదలగు వారందరూ అనుపాసభేదముతో అన్ని వ్యాధులకు వాడతినది. 250-800 మాత్రలుగల బుడ్డి 1-కి ధర రు 0-4-0 బుడ్డు 6-కి 1-4-0

ఈ దిగువ తెలుపబడిన కొవఢములు తప్పక మంచి గుణ మిచ్చును.

తాపా పనోదిని:—సాభారణమైన జ్వరములు, చలిజ్వరములు, మలేరియా మొదలగువాటికి మంచి గుణమిచ్చును. (64 పొట్టుములు గల) ప్యాకెట్టు 1-కిరూ 1-0-0.

శివకాంతి తెల్లము:—బిడ్డలు పెద్దలు కాఫీలో చక్కెరలో అతిసులభముగా వారి వారి తలమున్ను ననుసరించి కొన్ని బొట్టు తీసుకొనిన కుళుముగా విరేచనమగును. కష్టము లేదు. సంకటము, అనవ్యామ వుం డదు. బుడ్డి 1-కి ధర 0-8-0.

పర్యాంగ బలకారి:—(కాఫీ, ట్రి, లోలో మున్నగు పానీయము తహాగ్యమును చెలయటయే గాక ఆనేక వ్యాధులకు కారణమగును. అట్లు లేక తహానుండుండు వ్యాధులకు పోగొట్టి కులబద్ధమను, లేక ఇతరవ్యాధులకు రానీయక అటంకతరచును. ఆనేక కల డబ్బము భర్చుచున్నది.) డబ్బా 1-కి ధర 0-7-0.

మహా సాభాగ్య శొంఠి:—(బాలింతల పొలిటికి తరకసాదము కంటిది. కనినప్పుడు, రుగవార వారికి నరియైన కొవఢములు యివ్వనందున వారికి కలుగు వ్యాధులన్నిటిని యిది తప్పక కుడుర్చును. 20 కులం బుడ్డి 1 కి ధర రు 1-0-0

(3) సాశ్వత వెంకటాచల వండితులు, శ్రీ శీతారామవైద్యశాల, మైసూరు.

వ స న త బు య తు వు కు

కే స రి

వ స న త మా ల తీ తై ల ము

శ్రే ష్ఠ మై న ది

ఈతైల స్నానమువలన మెదడు, కండ్లు చల్లబడును మందబుద్ధిని బోగొట్టి, మంచి నిదురను కలుగ చేయును.

బుడ్డి 1 కి రూ. 1-0-0

కే స రి కు టీ రం. ఆయుర్వేదబోషధశాల, ఎగ్గూరు, మదరాసు.

Siromani NARAYANACHARYA
Chaukhamba, Benares City.

మా దగ్గర అన్నిరకముల పట్టుబట్టులు, రుద్రాక్ష, మొద

లయినవి కొరినవాటిని సరిఅయిన ధరలకు వి.పి. మూలముగా పంపబడును. పాగాలు 12 మారకి రు 12 నుంచి 20, రుద్రాక్ష 108 వుండే ధరం 1-కి అజాలు 6 నుంచి రు 10, సాత్తుపంచలు 7, 8 మారకి రు 7 నుంచి 11; పట్టుపంచలు 10-12 మారకి రు 14 నుంచి 85, తెంగసూరరకం చీరలు

జరిపనిచేయబడినది. 12-16 మార చీరలు రు 46 నుంచి 150,

బనారసు జరి పట్టుచీరలు మూర 1-కి 12, 16 మార 1-కి

రు 25 నుంచి 150, బిడ్డలు ఆదతగిన 32 సామానులుగల చిన్న

సెట్టు 1-కి రు 1-8-0, మధ్యరఖము రు 2-12-0, పెద్దరఖము

1-కి రు 5-0-0. కావలసిన సామానులకు మాకేటలాగు వుండును.

యస్. యు. నారాయణాచారి కంపెనీ, మద్రాస్

వెండిక బంగారు

బ హు మా న ము

లాటరీ లేకున్న-అదృష్టమునకు మార్గములేదు

మోసము లేదు

ఏదైన రాకపోవులలేదు

వగటి వెలుగువలె స్పష్టమైనది

వి. రూపాయలకు ఖర్చుచేసి 32 అంకెలను గాని

అను కొనుడు. బలహీనము, అజీర్ణము, మోసక శాస్త్రము

బంధమైన వ్యాధులన్నియు పరిహరించుటలే పోవును. జానిని

ఉపయోగించవలెనది “వాణియొక్క విలువ బంగారము

నకు” సమానమే తెలుపుచున్నది.

పూర్తి కంటానునది వ్రాయుడు.

ఆలంక నిగ్రహ బోషధశాల,

26 బ్రాడ్వే మదరాసు.